

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 18

(2004–2005)

Om lov om innkreving av
underholdsbidrag mv.
(bidragsinnkrevingsloven)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold og bakgrunn	5	8.2	Straff for overtredelse av opplysningsplikten etter bidragsinnkrevingsloven. Lovforslaget § 33 tredje ledd	17
2	Høring	8	8.3	Utvidet foreldelsesfrist for å reise straffesak. Lovforslaget § 33 femte ledd .	17
3	Sammendrag av departementets forslag	9	9	Utvidelse av adgangen til å motregne i fordringer på det offentlige. Lovforslaget § 14 andre ledd	19
3.1	Lovforslagets oppbygning	9	10	Behandling av uerholdelige krav og opphør av innkreving. Lovforslaget § 30 og § 36 bokstav a	20
3.2	Hovedhensynene bak lovforslaget	9	11	Hjemmel til å avkreve partene et gebyr for kostnadene ved betalingsformidling. Lovforslaget § 36 bokstav d	21
3.3	De viktigste endringene i forhold til dagens lov	10	12	Bidragsgjeld under et halvt rettsgebyr i saker uten løpende bidrag innkreves ikke. Lovforslaget § 17	22
4	Spørsmålet om offentlig ansvar for visse bidragsaker.	11	13	Unntak fra den ordinære foreldelsesfristen for utlegg som ikke er realregistrert. Panteloven § 5–13 andre ledd	23
5	Utvidelse av gjeldende adgang til å innkreve bidrag hos bidragspliktiges nærstående. Lovforslaget § 11 tredje ledd	12	14	Ikraftsetting og overgangsbestemmelser	24
6	Utvidet opplysningsplikt. Lovforslaget § 21	13	15	Økonomiske og administrative konsekvenser	25
6.1	Innledning	13	15.1	Økonomiske konsekvenser	25
6.2	Opplysningsplikt for skattefogdene	13	15.2	Administrative konsekvenser	25
6.3	Nærstående personer	13	16	Merknader til de enkelte paragrafer ..	26
7	Trekkpliktiges oppgaver ved innkrevingen av bidrag og vern i konkurs. Lovforslaget §§ 12, 18 og 20	15	Forslag til lov om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven)	43	
7.1	Innledning	15			
7.2	Opplysningsplikt ved forsømmelse av trekkplikten. Lovforslaget § 12 første ledd	15			
7.3	Vern for trukne bidragsbeløp. Lovforslaget § 18 andre ledd	15			
8	Straff	17			
8.1	Straff ved brudd på trekkplikten. Lovforslaget § 33 andre ledd	17			

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Ot.prp. nr. 18

(2004–2005)

Om lov om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven)

*Tilråding fra Arbeids- og sosialdepartementet av 12. november 2004,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Bondevik II)*

1 Proposisjonens hovedinnhold og bakgrunn

Proposisjonen inneholder forslag til en ny lov om innkreving av underholdsbidrag. Forslaget tar i første rekke sikte på en omfattende lovteknisk modernisering i forhold til gjeldende bidragsinnkrevingslov av 9. desember 1955 nr. 5. Det er imidlertid også inntatt enkelte forslag til materielle endringer.

Innkrevingsarbeidet etter bidragsinnkrevingsloven kan kort beskrives som følger:

De private partene i en bidragssak kan sammen eller hver for seg kreve at bidraget skal innkreves av det offentlige etter reglene i bidragsinnkrevingsloven. I visse tilfelle skal bidraget innkreves av det offentlige, blant annet når det offentlige har refusjonskrav i bidraget for utlagt bidragsforskott.

Krav om offentlig innkreving settes fram for bidragsfogden (trygdekontoret), som skal viderebefordre kravet til Trygdetatens innkrevingsentral i Bjørnevattn som ansvarlig for innkrevingen. I tilknytning til dette avgjør bidragsfogden i hvilken utstrekning innkrevingen skal omfatte gjeld for tidligere terminer.

Innkrevingsentralens oppgaver omfatter videre regnskap over innkomne bidrag, oppstått gjeld og fordelingen av bidrag på kravhaverne. Foruten

de private partene, er staten og også kommunene aktuelle kravhavere.

Innkrevingsentralens virkemidler ved innkrevingen er fastlagt i bidragsinnkrevingsloven. Som for øvrige namsmyndigheter er det viktigste virkemidlet utleggstrekk i lønn. Innkrevingsentralen kan imidlertid også kreve motregning i bidragspliktiges krav på tilbakebetaling av skatt og foreta utlegg i objekter der utlegget kan gis rettsvern ved å innføres i et register (for eksempel ved tinglysning). Innkrevingsentralens vedtak om tvangsfullbyrdelse kan klages inn for tingretten (namsretten) i Sør-Varanger.

Innkreving av bidrag fra bidragspliktige bosatt i utlandet skjer ved å kreve bistand fra det andre landet i samsvar med en internasjonal konvensjon der både Norge og det andre landet er medlem. De viktigste konvensjonene er Haag-konvensjonene om innkreving av bidrag, Den nordiske innkrevingskonvensjonen og innkrevingsavtalen med USA. Resultatet av innkrevingen i utlandet er avhengig av opplegget for innkreving i det enkelte land.

Forslagene i proposisjonen her vil ikke innebære vesentlig endringer i den saksgang og ansvarsfordeling som er skissert ovenfor.

Proposisjonen bygger for øvrig på en rapport 30. april 2002, utarbeidet av en arbeidsgruppe bestående av representanter fra daværende Sosial- og helsedepartementet, Barne- og familiedepartementet, Rikstrygdeverket og Trygdeetatens innkrevingsentral. Gruppen startet arbeidet 8. oktober 1997. Mandatet var å kartlegge behov for og foreslå både modernisering og eventuelle materielle endringer i regelverket for innkreving, herunder utarbeide lovutkast. Dessuten skulle gruppen vurdere om det burde utarbeides forslag til ny lov eller om man burde foreta endringer i gjeldende innkrevingslov.

Utarbeidelsen av rapporten, inkludert lovutkastet, viste seg å bli langt mer tid- og ressurskrevende enn antatt. Bakgrunnen var blant annet at det tidlig ble klart at man burde utarbeide en helt ny lov for området, med ny struktur, begrepsbruk og tematisk oppbygning. I tillegg ble det også foreslått endringer i andre lover som knytter seg til eller har betydning for bidragsinnkreving.

Hovedformålet med ny bidragsinnkrevingslov er å få en mer oversiktlig og systematisert lov enn den som gjelder. Dagens lov fra 1955 bærer sterkt preg av å ha blitt lappet på. I tillegg er den på flere punkter preget av eldre lovgivning, både i språklig framstilling og struktur. Bidragsområdets historie og utvikling gjennom årene har gjort det ønskelig å foreta en grundig og systematisk gjennomgang og revidering av regelverket rundt bidragsinnkreving.

Siden gjeldende lov trådte i kraft i 1957 har administrasjonen av innkrevingsarbeidet vært gjenstand for store endringer. Trygdeetaten har fra 1992 overtatt ansvaret for bidrags sakene fra lensmennene og kommunale bidragsfogder. I tillegg er innkrevingsarbeidet sentralisert ved opprettelsen av Trygdeetatens innkrevingsentral i Bjørnevatn (heretter kalt TI). Ved etableringen av sentralen er innkrevingen effektivisert og bruken av IT er gjort mer omfattende og målrettet. Innkrevingsentralens rolle som særnamnsmann har stadig vært gjenstand for vurdering mht. omfanget av namsmyndigheten i forhold til det ordinære namsapparatet.

Tallet på samlivsbrudd og antallet bidragsberettede barn har økt dramatisk. TI har krevd inn nærmere 30 mrd. bidrags kroner siden 1993. I 2003 hadde TI ansvaret for innkreving av bidrag til 166 000 barn. Ved utgangen av samme år var antall bidragspliktige med innkreving 113 200. De nye bidragsreglene, med økt vekt på private avtaler og private ordninger, har ført til en nedgang i antall bidragspliktige med offentlig innkreving på om lag 15 000 i forhold til foregående år. I 2003 ble det innkrevd 3 374 mill. kroner. Beløpet vil ventelig ligge noe lavere i inneværende år, tatt i betraktning det

reduerte antallet bidragspliktige som innkrevingen retter seg mot. Det ser også ut til at nedgangen i bidragspliktige med innkreving særlig gjelder de gode betalerne, definert som bidragspliktige med liten eller ingen gjeld. Bidragsinnkrevingen vil imidlertid fortsatt ha et stort volum, som stiller store krav til det offentlige apparatet. De endringer som ser ut til å ha skjedd i sammensetningen av saksmassen, trekker i samme retning. Partenes forventninger om god service og informasjon er dessuten langt mer fokusert enn tidligere.

Alt dette har medført et behov for at innkrevingsreglene i større grad tilpasses dagens virkelighet. Bidragsinnkrevingsloven utgjør det juridiske grunnlaget for de fullmakter som TI har til tvangsinnfordring overfor bidragspliktige. En ny lov bør sikre klare regler for sentralens virksomhet, ikke minst med henblikk på god effektivitet, service og rettssikkerhet for både bidragspliktige og bidragsmottaker. Det er dessuten et mål å lette partenes forståelse for reglene ved at de utformes så enkelt, presist og klart som mulig.

Til tross for en klart mer effektiv bidragsinnkreving enn tidligere, har bidragsgjelden forblitt om lag den samme i kroner. Det dreier seg om betydelige beløp – pr. 31. desember 2003 var samlet gjeld 3 004 mill. kroner, inkludert utenlandsgjeld (krav definert som uerholdelige er ikke tatt med). Gruppens forslag må også ses på bakgrunn av ønsket om å finne fram til flere effektive virkemidler for å redusere gjelden.

I den forbindelse har arbeidsgruppen sett på hva andre land har av tiltak for å øke de bidragspliktiges motivasjon til å prioritere betalingen av underholdsbidrag. Selv om mange land har færre virkemidler enn Norge til å inndrive bidragsgjeld, er det eksempler på stater med sterkere virkemidler enn man finner i norsk lov. I USA og Canada er det eksempelvis adgang til å inndra ulike typer lisenser og bevilinger fra de som kan, men ikke vil betale. Det er i mange delstater i USA og enkelte provinser i Canada adgang til å inndra førerkort for bil, jaktlisenser, fiskekort og lignende. Man kan også i enkelte tilfelle inndra advokat- og legebevilinger og lignende lisenser for å drive et yrke. I Norge er inndragelsesadgangen begrenset til passbeslag.

Arbeids- og sosialdepartementet mener at arbeidsgrupperapporten gir et godt grunnlag for ny lovgivning på området og har i stor grad fulgt opp tilrådingene når det gjelder behov for modernisering og forenkling av lovgivningen på området.

Rapportens forslag til materielle endringer er fulgt opp i proposisjonen her, med unntak av visse forslag som antas å burde utgå på grunn av innvendinger framsatt i høringsrunden. Et hovedproblem

knyttet til disse forslagene var at de innebar at fullmaktene i bidragsinnkrevingsloven i større eller mindre grad ble mer omfattende enn etter de generelle reglene om tvangfullbyrdelse. Selv om forslagene kunne sies å peke på uheldige forhold som skaper vansker for innkrevingsarbeidet, var de likevel av en slik art at de primært bør få en generell løsning, dvs. en løsning gjeldende for all tvangfullbyrdelse i Norge. For eksempel gjelder dette et forslag om presisering av adgang til utleggstrekk i offentlige tilskott til næringsvirksomhet og i vederlag for varer levert som ledd i næringsvirksomhet.

I denne forbindelse må det også tas i betrakt-

ning at det for tiden pågår et arbeid med sikte på samordning av lønnstrekk mv. for å unngå at den som blir utsatt for gjeldsinndrivning får en for stor belastning. Formålet er videre å redusere arbeidet for de trekkpliktige samt unngå at arbeidsgivere mv. får kjennskap til de ansattes private forhold i større grad enn nødvendig. Målene med dette arbeidet innebærer at det i mindre grad enn i dag blir rom for særfullmakter hos den enkelte namsmyndighet.

Arbeids- og sosialdepartementet vil på enkelte av disse punktene vurdere å ta initiativ til endringer i de generelle reglene om tvangfullbyrdelse.

2 Høring

Rapporten ble forelagt for følgende høringsinstanser:

- Arbeids- og administrasjonsdepartementet
- Barne- og familiedepartementet
- Finansdepartementet
- Justisdepartementet
- Nærings- og handelsdepartementet
- Kommunal- og regionaldepartementet
- Utenriksdepartementet
- Rikstrygdeverket
- Trygdeetatens innkrevingssentral (TI)
- Trygdetilsattes Landsforbund
- NHO
- LO
- YS
- Akademikerne
- Finansforbundet
- Bankenes arbeidsgiverforening
- Kredittilsynet
- Datatilsynet
- Aleneforeldreforeningen AFFO
- Foreningen to foreldre F2F
- Kreditorforeningen
- Finansnæringens hovedorganisasjon
- Sparebankforeningen
- Handels- og servicenæringens hovedorganisasjon
- Kommunenes Sentralforbund
- Taperforeningen.

Følgende høringsinstanser har avgitt realitetsmerknader:

- Barne- og familiedepartementet
- Finansdepartementet
- Justisdepartementet
- Nærings- og handelsdepartementet
- Rikstrygdeverket
- Trygdeetatens innkrevingssentral (TI)
- Trygdetilsattes Landsforbund
- NHO
- LO
- YS
- Datatilsynet
- Finansnæringens hovedorganisasjon
- Sparebankforeningen

Arbeidsgruppens rapport har generelt fått en god mottakelse av de som har uttalt seg. Det pekes på, blant annet fra *LO og Trygdetilsattes Landsforbund*, at en ny lov vil innebære en nødvendig modernisering av lovverket omkring bidragsinnkreving, med enklere og klarere regler. De fleste høringsinstansene begrenser seg imidlertid til å ta opp de områder i lovutkastet der de er spesielt berørt.

Enkelte instanser har motforestillinger til ulike forslag til materielle endringer. Disse høringsuttalelsene vil bli referert i tilknytning til omtalen av de enkelte forslagene i punktene 4 til 13. På enkelte punkter er høringsinstansenes syn som tidligere nevnt tillagt avgjørende vekt, ved at forslag fra arbeidsgruppen ikke tas opp i proposisjonen.

3 Sammendrag av departementets forslag

3.1 Lovforslagets oppbygging

Forslaget til ny bidragsinnkrevingslov er, i motsetning til gjeldende lov, inndelt i kapitler for å få en mer systematisk oppbygging:

Kapittel 1 angir *lovens anvendelsesområde*. Innledningsvis bestemmes hvilke typer bidrag og andre krav som kan innkreves etter loven. Videre bestemmes at også utenlandske bidragsvedtak kan anerkjennes og fullbyrdes i Norge etter bi- eller multilaterale avtaler om dette. Kapitlet gir videre definisjoner av de viktigste begrepene i loven, bestemmelser om kompetanse (hvem som kan forstå innkrevingen) og i hvilke tilfeller TI skal innkreve bidrag eller andre krav. Det er gitt regler om forholdet til farskapsfastsettelse. Endelig slås det i kapitlet fast at gyldige underholdsbidrag har tvangsgrunnlag.

Kapittel 2 er det mest sentrale kapitlet og gir *nærmere regler om innkrevingen*. Det gis regler om når innkreving skal iverksettes. I tillegg bestemmes når bidragspliktige skal betale bidraget og bidragspliktiges plikter når betaling uteblir, herunder muligheten for betalingsordning. Dette følges opp av en bestemmelse om de mest sentrale virkemidlene for tvangsinnkreving ved mislighold. Dette følges av en rekke bestemmelser om andre tvangsmidler som TI kan benytte ved mislighold. Forholdet til det ordinære namsapparatet reguleres også, dvs. hvilke utlegg som TI selv ikke kan foreta. Endelig er det gitt en bestemmelse om behandling av bagatellmessige gjeldsbeløp.

I kapittel 3 behandles *bidragspliktiges, trekkpliktiges og andres opplysningsplikt*. Det dreier seg om plikt til å opplyse om økonomiske forhold, arbeidsforhold og bosted.

Kapittel 4 inneholder *saksbehandlings- og klage-reglene*.

I kapittel 5 reguleres *tilbakekreving av feilutbetalinger* og hvordan beløpene skal tilbakekreves.

Kapittel 6 inneholder *forskjellige bestemmelser*. Dette gjelder behandling av uerholdelige krav, hvilken partsstilling TI har ved tvangsforretninger mv., hjemmel for å ettersøke forsvunne bidragspliktige, bestemmelser om straff, utbetalingsmåte, revisjon og en hjemmel for å gi forskrifter om spesielle emner. Lovforslaget avsluttes med ikrafttredelsebe-

stemmelser og overgangsregler og forslag til endringer i annen lovgivning.

3.2 Hovedhensynene bak lovforslaget

I tillegg til endringer med sikte på modernisering, foreslås tiltak for å effektivisere bidragsinnkrevingen, blant annet tiltak for å øke betalingsviljen hos skyldnere som antas å ha økonomi til å forsørge sine barn.

Det foreslås også enkelte materielle endringer med bakgrunn i at man på enkelte områder ønsker at TI har fullmakter som avspeiler sentralens rolle som innkrever av de pengekrav som har førsteprioritet i samfunnet, nemlig underholdsbidrag til barn og ektefelle. TI som særnamsmann er gitt betydelige fullmakter allerede i dag. Det er derfor bare aktuelt med mindre justeringer i namsmyndigheten.

I lovforslaget er paragrafene gitt en egen overskrift som angir hva bestemmelsene regulerer. For øvrig tar endringene sikte på økt presisjonsnivå, språklig forbedring og modernisering. Det er videre lagt vekt på en mest mulig ensartet språkbruk. Bl.a. er betegnelsene «bidragsberettigede» og «bidragskyldner» konsekvent erstattet med betegnelsene «bidragsmottaker» og «bidragspliktige.» Det er også søkt å forenkle bestemmelser som i dag framstår som vanskelig tilgjengelige.

Videre er forskjelligartede forhold som i dag reguleres i samme paragraf, splittet opp og tatt inn i egne bestemmelser. Omvendt er likeartete forhold som i dag reguleres i flere paragrafer samlet i samme paragraf. Endelig er bestemmelser som hører under samme emne samlet i egne kapitler.

Arbeidsgruppen mente at begrepet «bidragsfogd» i prinsippet bør erstattes med «trygdekonto- ret», både for å understreke at bidragsarbeidet er en integrert del av trygdekonto-rens arbeid og av hensyn til publikums forståelse av hvilken instans som har ansvaret for bidrags sakene. Departementet vil imidlertid ikke foreslå endringer her. Det anses mest hensiktsmessig at dette eventuelt foreslås av Barne- og familiedepartementet. Bidragsfogdenes virksomhet reguleres i hovedsak i barneloven.

Behovene for materielle endringer og presiseringer er vurdert med utgangspunkt i den daglige virksomhet og de erfaringene TI har hatt i de vel 10 år sentralen har eksistert. I noen grad har det oppstått usikkerhet som følge av at enkelte bestemmelser ble tatt ut av bidragsinnkrevingsloven og overført til den nye tvangsfullbyrdsloven i 1992. Utgangspunktet var den gang en mest mulig generell regulering av tvangsbeføyelsene framfor en regulering i særlovene. Selv om TI fra tid til annen møter problemer som i større eller mindre grad kan tilskrives manglende regulering direkte i bidragsinnkrevingsloven, antas det likevel ikke aktuelt per i dag å foreta vesentlige endringer i forhold til det prinsipielle utgangspunktet i 1992. Det vises i den forbindelse til redegjørelsen i punkt 1 for det pågående arbeid blant annet med samordning av lønns-trekk.

3.3 De viktigste endringene i forhold til dagens lov

De viktigste materielle endringer/ presiseringer i lovforslaget er følgende:

- Kravet om obligatorisk offentlig innkreving i saker der partene ikke bodde sammen ved barnets fødsel utgår, jf. lovforslaget § 5.
- Presisering av at også bidragskrav med grunnlag i privat avtale og andre krav som TI innkrever er tvangsgrunnlag for utlegg, jf. lovforslaget § 7 og forslaget til endringer i barneloven § 78.
- Lovfesting av dagens praksis med tilbud om betalingsordning til bidragspliktige med betalingsproblemer, jf. lovforslaget § 10.
- Gjeldende adgang til å innkreve bidrag hos bidragspliktiges ektefelle eller foreldre når bidragspliktige arbeider i disse personenes bedrift, foreslås utvidet til å omfatte bidragspliktiges samboer og nære slektninger for øvrig, jf. lovforslaget § 11 tredje ledd.
- Presisering av plikt for arbeidsgivere som har brutt trekkplikten til å opplyse om årsaken til bruddet, jf. lovforslaget § 12 første ledd.

- Trukne bidragsbeløp ifølge trekkplikten skal tilhøre bidragskreditorene, jf. lovforslaget § 18 andre ledd.
- Gjeldende adgang til å motregne i tilgodehavende i skatt og statlige avgifter utvides til andre fordringer som bidragspliktige har på det offentlige, jf. lovforslaget § 14 andre ledd, jf. § 22 andre ledd og § 23 andre ledd.
- Innføring av regler om avskrivning av uerholdelige bidragskrav, både offentlig og privat gjeld, herunder adgang til redusert innkrevingsaktivitet i forhold til bidragsgjeld som anses for uerholdelig, og sletting av gjeld til det offentlige, jf. lovforslaget § 30.
- Innføring av regler om at bidragsgjeld som er lavere enn et halvt rettsgebyr (pr. 1. juli 2004 er rettsgebyret 845 kroner) ikke skal være gjenstand for offentlig innkreving i saker der bidrag har opphørt å løpe, jf. lovforslaget § 17.
- Skattefogdene får plikt til å gi opplysninger om arvemeldinger mv. som gjelder bidragspliktige og andre som det kan rettes innkreving mot etter loven, jf. lovforslaget § 21.
- Innføring av hjemmel til å innhente økonomiske opplysninger fra bidragspliktiges ektefelle eller andre nærstående, jf. lovforslaget § 21 tredje ledd.
- Presisering av TIs adgang til å opptre i konkurs mv., jf. lovforslaget § 31 andre ledd.
- Utvidelse av foreldelsesfristen for adgang til å reise straffesak etter straffebestemmelsene i loven, jf. lovforslaget § 33 femte ledd.
- Unntak fra foreldelsesfristen for namsutlegg som ikke er realregistrerte, jf. forslag til endring i panteloven § 5–13 andre ledd.
- Hjemmel for å ilegge partene gebyr i forbindelse med betalingsformidlingen, jf. lovforslaget § 36 bokstav d.

De materielle endringsforslagene er nærmere omtalt i punktene 4 til 13. Lovforslaget for øvrig er kommentert i punkt 16 som merknader til de enkelte paragrafene i lovforslaget.

4 Spørsmålet om offentlig ansvar for visse bidrags saker.

Barneloven § 70 regulerer når bidraget skal fastsettes av trygdekontoret, enten av eget tiltak eller når en av partene ber om det. Blant annet har trygdekontoret ansvar for å fastsette bidraget dersom partene ikke levde sammen ved fødselen og heller ikke har gjort avtale om bidrag. Bidragsinnkrevingsloven § 2 følger opp dette ved å bestemme at TI skal kreve inn bidrag i slike tilfeller.

Reglene i barneloven og bidragsinnkrevingsloven er på dette området ikke helt samsvarende. Etter barneloven skal bidragsfogden fastsette bidraget med mindre partene har inngått bidragsavtale, mens Innkrevingsentralen innkrever bidraget med mindre partene på annen måte godtgjør at det blir sørget for barnet.

Etter innkrevingsloven § 2 første og andre ledd skal TI kreve inn bidraget når foreldrene ikke levde sammen ved barnets fødsel. Dette gjelder likevel ikke dersom det foreligger erklæring om betaling fra bidragspliktige og bidragsmottaker samtykker, eller omsorgspersonen ber om unnlatt innkreving og godtgjør oppfostring på annen måte. Dette er som nevnt en oppfølging av barneloven § 70. Dersom bidragsfogden har truffet et bidragsvedtak etter barneloven § 70 femte ledd, vil således Innkrevingsentralen få bidraget til innkreving, med mindre partene godtgjør overfor bidragsfogden at barnet er forsørget på annen måte, jf. bidragsinnkrevingsloven § 2 andre ledd.

Det synes ikke lenger å være behov for disse reglene om obligatorisk innkreving via det offentlige, utover tilfeller hvor det utbetales bidragsforskott. Det antas at partenes rett til å avtale bidrag seg i mellom og retten for begge parter til å kreve offentlig fastsettelse og innkreving i enhver bidrags sak, i tilstrekkelig grad sikrer barnas rett til forsørgelse. Obligatorisk offentlig innkreving bør kunne begrenses til tilfellene der dette er nødvendig med henblikk på å sikre folketrygdens refusjonskrav for utbetalt bidragsforskott.

Det kan likevel tenkes et fåtall tilfelle hvor den som har omsorgen for barnet presses av bidrags-

pliktige til gå med på at det offentlige ikke skal kreve inn bidraget, eventuelt ved inngåelse av en proforma betalingsavtale som ikke er ment å oppfylles. Bidragsfogden kan da ikke fastsette bidraget, med mindre forholdet avdekkes. Slike situasjoner unngår man imidlertid heller ikke i dagens system. Det eksisterer i dag ingen direkte offentlig kontroll med bidragsavtaler (med unntak av saker med bidragsforskott).

Departementet finner ikke at det er tilstrekkelig grunn til å lovfeste detaljerte krav til partene som vilkår for privat håndtering av saken, særlig ikke på grunnlag av et skille mellom barn som har bodd sammen med begge foreldrene og barn med foreldre som aldri har bodd sammen.

Landsorganisasjonen i Norge går i mot forslaget for «å sikre at partene ikke blir presset til å akseptere dårligere private løsninger enn de ellers ville ha krav på.».

Arbeids- og sosialdepartementet finner likevel at det bør være tilstrekkelig at lovverket sikrer retten til underhold, kombinert med offentlig inngripen dersom det avdekkes at barnet ikke får tilstrekkelig forsørgelse. I den altoverveiende delen av sakene vil omsorgspersonen ha interesse av å medvirke til at bidragspliktige betaler. Det vil i praksis neppe dreie seg om mange problemsaker, hvorav langt fra alle vil omfattes av den obligatoriske offentlige innkrevingen etter dagens regler. Som nevnt er ordningen begrenset til tilfelle der foreldrene ikke bodde sammen da barnet ble født.

Gjeldende bestemmelse i bidragsinnkrevingsloven § 2 om at TI som hovedregel skal innkreve bidraget når foreldrene ikke levde sammen da barnet ble født, foreslås etter dette ikke videreført i den nye loven.

Departementet har ikke funnet grunn til å vurdere nærmere den tilsvarende bestemmelsen i barneloven § 70 femte ledd om at bidragsfogden av eget tiltak skal fastsette bidrag i disse sakene. Bestemmelsen ble ikke foreslått endret/opphøvet i forbindelse med nye bidragsregler, jf. Ot.prp. nr. 43 (2000–2001) og lov 15. juni 2001 nr. 34.

5 Utvidelse av gjeldende adgang til å innkreve bidrag hos bidragspliktiges nærstående. Lovforslaget § 11 tredje ledd

Departementet foreslår i lovforslaget § 11 tredje ledd *en utvidelse av gjeldende adgang i bidragsinnkrevingsloven § 8 første ledd tredje punktum til å innkreve bidrag hos bidragspliktiges ektefelle og foreldre, til også å omfatte samboere og andre nære slektninger enn foreldre når bidragspliktige arbeider i ektefelles, samboers eller nære slektingers bedrift*. TI har i økende grad registrert problemer med at bidragspliktige søker å unndra seg forsørgingsplikten ved å «gjemme bort» arbeidsinntekt hos nære slektninger og samboere, uten at det i dag er mulig eksakt å anslå omfanget.

Forslaget innebærer at bidrag kan innkreves hos bidragspliktiges samboer og nære slektninger på lik linje med ektefelle og foreldre. Samboerskap er blitt en stadig mer vanlig samlivsform og bør i denne sammenheng behandles på lik linje med ekteskap/partnerskap. Med samboerskap menes også tilfeller hvor bidragspliktige bor sammen med andre av samme kjønn. Likeledes vil bestemmelsen fange opp tilfelle der bidragspliktige arbeider for nære slektninger. Bestemmelsen vil virke preventivt ved at den bidragspliktige ikke kan slippe unna innkreving av bidrag ved å ta arbeid hos nærstående uten å motta «hvit» lønn.

Problemstillingen er særlig aktuell der bidragspliktige arbeider i små familiebedrifter, gårdsbruk o.l., herunder når bedriften er organisert som aksjeselskap der bidragspliktiges nærstående har av-

gjørende innflytelse på selskapets drift. En parallell har vi i dag i reglene for bidragsfastsettelse, hvor bidragsfogden har hjemmel til å fastsette bidragets størrelse ut fra hva det er forventet at den bidragspliktige bør kunne tjene, jf. § 4 siste ledd i forskrift av 15. januar 2003 om fastsettning og endring av forstringstilskot gitt med hjemmel i barneloven § 71 andre ledd og § 74 første ledd.

Innkrevingen av bidrag hos ektefelle/samboer eller nære slektninger vil skje etter de samme regler som for bidragsinnkrevingen generelt. Begrepet nære slektninger er definert i § 3 femte ledd. Definisjonen er vidt utformet og omfatter barn, barnebarn, foreldre, besteforeldre, søsken, søskenbarn, onkel, tante, nevø og niese.

Departementet tar sikte på å gi forskrift med nærmere krav til samboerskapets varighet og fasthet før samboeren kan bli ansvarlig for bidragspliktiges bidragsgjeld. Dersom de har felles barn, vil det alltid bli ansett å foreligge en slik situasjon. I andre tilfeller mener departementet at det bør stilles krav om at samboerskapet må ha vart i sammenhengende minst ett år.

I høringsrunden framkom det enkelte mindre merknader, som er fulgt opp ved den endelige utformingen av forslaget.

Det vises til lovforslaget § 11 tredje ledd og til merknadene til bestemmelsen.

6 Utvidet opplysningsplikt. Lovforslaget § 21

6.1 Innledning

Etter gjeldende bidragsinnkrevingslov § 10 er TIs adgang til å kreve opplysninger om økonomiske forhold begrenset til opplysninger om og fra den bidragspliktige selv. Hjemmelen for TI til å kreve opplysninger foreslås utvidet på ulike vis i den nye loven:

- *TI foreslås gitt hjemmel til å innhente opplysninger hos skattefogdene.* Dagens hjemmel omfatter bare likningsetaten, som skattefogdene ikke er en del av.
- Adgangen til å kreve opplysninger foreslås etter nærmere regler *utvidet til å gjelde også opplysninger fra og om nærstående personer.*

6.2 Opplysningsplikt for skattefogdene

Skattefogdene er en del av skatteetaten i fylkene og har ansvaret for innkreving av visse statlige skatter og avgifter i tillegg til ulike regnskaps- og kontrolloppgaver, tilskuddsordninger etc. I tillegg mottar skattefogdene melding om arv mv.

Ligningsmyndighetene er i dag forpliktet til å gi opplysninger om bidragspliktiges inntekts- og formuesforhold etter gjeldende innkrevingslov § 10. Dette omfatter imidlertid ikke skattefogdene. Derfor er mange skattefogder i dag negative til å utlevere meldinger om arv på grunn av at de ikke er direkte omfattet av utleveringsplikten etter loven.

Datatsynet anførte i høringsrunden at «..Det går frem av merknadene at adgangen tenkes brukt unntaksvis....Dette kan vanskelig utledes fra bestemmelsen.»

Departementet bemerker at det følger av sakens natur at opplysninger fra skattefogdene bare vil bli innhentet unntaksvis. Det er begrenset hvilke opplysninger skattefogdene sitter med, og det er derfor også tilsvarende begrenset hvilken nytte TI vil kunne ha av å henvende seg til skattefogdene. Likningsetaten vil være den normale kilden for opplysninger om bidragspliktiges inntekts- og formuesforhold. Hovedtilfellene i forhold til skattefogdene vil være sakene der arv er inne i bildet. Under hensyn til Datatsynets merknad foreslås likevel at

skattefogdenes opplysningsplikt presiseres til å gjelde opplysninger i arvemeldinger mv.

Det foreslås at skattefogdene får plikt til å utlevere opplysninger om arv og gaver som det skal gis melding om etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver. Dette innebærer blant annet at TI kan kreve utlevert opplysninger om arvemeldinger fra skattefogden. I tilfeller der bidragspliktige dør, blir arvingene ansvarlig for avdødes bidragsgjeld med de begrensninger som skifteloven §§ 78 og 80 setter. Utvidelsen vil sikre at TI får korrekte opplysninger om boets økonomiske stilling.

Det vises til lovforslaget § 21 første ledd andre punktum og til merknadene til bestemmelsen.

6.3 Nærstående personer

Etter forslaget i punkt 5 kan bidrag etter nærmere regler og på nærmere betingelser innkreves hos bidragspliktiges nærstående. I forhold til gjeldende lov innebærer forslaget at gruppen av personer som det kan rettes innkrevingstiltak mot utvides fra ektefelle og foreldre til ektefelle, samboer, foreldre og andre nære slektninger, se lovforslaget § 11 tredje ledd og definisjonen av nære slektninger i § 3 femte ledd.

Gjeldende lov inneholder ingen opplysningsplikt for de nærstående som kan få bidragskrav rettet mot seg, og det er heller ingen hjemmel for å kreve opplysninger fra andre om slike personer. Den adgang til innkreving hos nærstående personer som har eksistert, og som nå foreslås utvidet med hensyn til personkretsen som det kan rettes innkrevingstiltak mot, vil bare kunne fungere effektivt dersom TI har adgang til å kreve de samme opplysninger om økonomiske forhold som når det gjelder bidragspliktige selv.

Målet med utvidelsen er å redusere mulighetene for spekulasjon i form av at bidragspliktige via sin husstand og andre nærstående som opptre som arbeidsgivere, unndrar seg forsørgingsplikten ved å skjule midler. Det er kun aktuelt å bruke adgangen til å innkreve hos nærstående, og til å innhente økonomiske opplysninger, når den nærstående opptre som bidragspliktiges arbeidsgiver, og opplysninger i saken gir grunn til mistanke. Det vil

oftest være tale om små familiebedrifter, hvor grensene mellom arbeidsforhold og bo- og familieforhold kan være vanskelig å trekke.

Datatilsynet mener at arbeidsgruppens forslag på dette punktet må presiseres, slik at opplysninger om nærståendes økonomiske forhold bare skal kunne kreves når saken gir grunn til mistanke.

TI mener at bestemmelsene også bør inneholde hjemmel om å pålegge arbeidsgiver å opplyse om egne formuesforhold ved forsømmelse av *trekkplikten*.

Departementet foreslår at nærstående som opptrer som arbeidsgiver får plikt til å opplyse om egne økonomiske forhold og at det etableres adgang til å innhente slike opplysninger om nærstående fra likningsetaten m.fl. i samme utstrekning som når det

gjelder bidragspliktige selv. I tråd med innvendingene fra *Datatilsynet* foreslås dette begrenset til tilfelle der det er grunn til mistanke om at vedkommende og bidragspliktige samarbeider om unndragelse av bidragsmidler.

Departementet antar at en generell adgang til å kreve opplysninger om trekkpliktiges egne inntekts- og formuesforhold ved forsømmelse av trekkplikten, slik *TI* foreslår i sitt høringssvar, bør vurderes i en bredere sammenheng, jf. betenkelighetene ved å pålegge arbeidsgivere store administrative belastninger uten at dette er grundig utredet. Forslaget er derfor ikke fulgt opp.

Det vises til lovforslaget § 21 tredje ledd og til merknadene til bestemmelsen.

7 Trekkpliktiges oppgaver ved innkrevingen av bidrag og vern i konkurs. Lovforslaget §§ 12, 18 og 20

7.1 Innledning

I 1992 ble innkrevingslovens regler på dette området samordnet med ny tvangsfullbyrdelseslov. De detaljerte bestemmelsene om trekkplikten, herunder straff for brudd på trekkplikten, ble tatt ut av innkrevingsloven, slik at de generelle bestemmelsene om dette fikk anvendelse også ved bidragsinnkrevingen. Tvangsfullbyrdelsesloven § 7–22 regulerer nå det meste av arbeidsgivers ansvar på bidragsområdet, mens straff ved overtredelse av trekkplikten nå utelukkende reguleres i straffeloven § 343 andre ledd, se i den forbindelse punkt 8.1, der det foreslås tatt inn en straffebestemmelse i innkrevingsloven (lovforslaget § 33 andre ledd).

De tre forslagene i det følgende innebærer at det på nytt innføres bestemmelser i i bidragsinnkrevingsloven om krav til trekkpliktige for å sikre at bidrag trekkes og videreformidles og sikre at trukne bidragsbeløp vernes mot konkurs og øvrig betalingsstans. For det første foreslås at trekkpliktige underretter TI om årsaken til unnlatt trekk eller videreformidling av trukne bidragsbeløp. For det andre foreslås at det klart fremgår at bidragskrav er vernet både ved bidragspliktiges og trekkpliktiges (oftest arbeidsgivers) konkurs. For det tredje foreslås at trekkpliktige må opplyse om bidragspliktiges inntekts- og formuesforhold.

7.2 Opplysningsplikt ved forsømmelse av trekkplikten. Lovforslaget § 12 første ledd

Dette er en parallell til gjeldende plikt for bidragspliktige til å grunnngi unnlattelse av å betale bidrag, jf. gjeldende § 7 andre ledd og lovforslaget § 10.

NHO «kan ikke se at det er grunnlag for å innføre strengere regler der arbeidsgivere pålegges å foreta bidragstrekk, enn reglene som ellers gjelder for arbeidsgivere som blir trekkpliktige etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7–22. Som nevnt foran er det en grunnleggende forskjell på den bidragspliktige og den trekkpliktige...»

Departementet vil likevel foreslå at trekkpliktige som ikke foretar pålagte trekk for bidrag,

gis en uttrykkelig plikt i innkrevingsloven til å opplyse om årsaken til dette. Det synes ikke urimelig at trekkpliktige gis plikt til å redegjøre for bakgrunnen for forsinkelsen i forhold til innkrevingen av bidraget. Dette skulle heller ikke være spesielt vanskelig eller belastende for arbeidsgiver å utføre, noe som heller ikke er anført av NHO.

Det synes forøvrig vanskelig å anta at den foreslåtte bestemmelsen vil føre til andre resultater/plikter enn i tvangsfullbyrdelse generelt. Ikke-iverksettelse av trekkpålegg er i seg selv regelstridig, og kan eventuelt føre til straffansvar. At det pålegges en plikt til å melde fra om bakgrunnen for forsømmelsen, vil da utelukkende kunne være til fordel for trekkpliktige, forutsatt at forsømmelsen har en rimelig grunn.

Det vises til lovforslaget § 12 første ledd og til merknadene til bestemmelsen.

7.3 Vern for trukne bidragsbeløp. Lovforslaget § 18 andre ledd

I dag er bidrag beskyttet i *bidragspliktiges* konkursbo. Tilsvarende beskyttelse har ikke trukne bidrag i *trekkpliktiges* konkursbo. *Departementet foreslår at det innføres slik beskyttelse, tilsvarende det skattekrav har etter skattebetalingsloven § 11 nr.4.* Dette innebærer at bidragsbeløp som er holdt tilbake i bidragspliktiges lønn, ikke kan trekkes inn i arbeidsgivers konkursbo eller på annen måte gjøres gjenstand for kreditorbeslag, og at beløpene skal tilhøre bidragskreditorene. I tillegg foreslås for ordens skyld presisert at trukne bidragsbeløp som en konsekvens av dette er bidragskreditorenes eiendom.

Forslaget retter seg utelukkende mot kreditorbeslag mot arbeidsgiver. Det antas at man i dag har tilstrekkelig kreditorbeskyttelse mot *bidragspliktiges* kreditorer ved gjeldsforhandling og konkurs (gjeldende lov § 8 andre ledd og lovforslaget § 18 første ledd).

Praksis har i enkelte tilfelle vist at beløp som arbeidsgivere har trukket, mangler tilstrekkelig beskyttelse mot trekkpliktiges øvrige kreditorer ved at trukne bidrag i dag blir en del av boets midler ved konkurs mv. Beløpet kan med den foreslåtte

beskyttelse heller ikke i andre tilfeller enn konkurs gjøres til gjenstand for utlegg eller andre tvangsforføyninger fra andre fordringshaveres side. Forslagene må ses i sammenheng med dekningslovens høye prioritering av bidrag i forhold til andre pengekrav.

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til forslaget.

Det vises til lovforslaget § 18 andre ledd og til merknadene til bestemmelsen.

8 Straff

8.1 Straff ved brudd på trekkplikten. Lovforslaget § 33 andre ledd

Før ny tvangsfullbyrdelseslov trådte i kraft i 1992, hadde innkrevingsloven § 13 en straffehjemmel for trekkpliktige som forsømte trekkplikten. Straffen var bøter. For arbeidsgivere og andre trekkpliktige er brudd på trekkplikten i dag straffbare etter strl. § 343 andre ledd. I likhet med den tidligere bestemmelsen i bidragsinnkrevingsloven, gir bestemmelsen bare adgang til å ilegge bøter.

Arbeidsgruppen foreslo at det på nytt ble tatt inn en straffebestemmelse i bidragsinnkrevingsloven og at trekkpliktiges straffansvar samtidig ble skjerpet, slik at forsømmelse av trekkplikten skulle kunne medføre bøter eller fengsel i inntil 6 måneder.

NHO uttalte i høringsrunden at man «går sterkt i mot å utvide de trekkpliktiges straffeansvar... Rapporten inneholder så langt vi kan se heller ingen argumenter verken for eller i mot et slikt straffeansvar. .. NHO kan ikke se at det i bidrags sakene gjør seg gjeldende andre hensyn enn i saker om utleggstrekk...»

Arbeids- og sosialdepartementet mener det kan anføres en rekke grunner til å gi bidragskrav en sterkere stilling enn pengekrav i sin alminnelighet. Å sørge for at bidragsberettigede har tilstrekkelige midler til underhold, og at den forsøringspliktige bidrar til dette etter reglene i barneloven, dreier seg om grunnverdiene i samfunnet.

Som nevnt i punkt 1, pågår det imidlertid et arbeid med sikte på mer samordnet gjennomføring av lønnstrekk. Det vil da kunne framtre som uheldig og vanskelig håndterbart at straffereaksjonen ved overtredelse av trekkplikten varierer alt etter hvilke krav som trekket gjelder. Departementet foreslår derfor at det tas inn en straffebestemmelse i bidragsinnkrevingsloven, men at strafferammen settes lik strafferammen etter straffeloven § 343 andre ledd, dvs. at brudd på trekkplikten bare kan straffes med bøter.

Det vises til lovforslaget § 33 andre ledd og til merknadene til bestemmelsen.

8.2 Straff for overtredelse av opplysningsplikten etter bidragsinnkrevingsloven. Lovforslaget § 33 tredje ledd

I lovforslaget § 33 tredje ledd foreslås at overtredelse av opplysningsplikten etter lovforslaget § 10, § 12 første ledd og §§ 19 – 21 belegges med straff (bøter eller fengsel i inntil 3 måneder). Forslaget innebærer at bidragsinnkrevingslovens straffebestemmelser får virkning for alle brudd på opplysningsplikt etter loven (se blant annet omtale i punkt 7 ovenfor). I dag er kun bidragspliktiges brudd på opplysningsplikten gjort straffbar, jf. gjeldende lov § 7 fjerde ledd. Både unnlattelse av å gi opplysninger om bidragspliktiges inntektsforhold mv. og det å gi uriktig informasjon kan straffes. Spørsmålet om påtale og straff vil imidlertid bare reise seg i saker der det dreier seg om grove brudd på opplysningsplikten.

NHO var som nevnt i punkt 8.1 mot en skjerpelse av *trekkpliktiges* straffansvar. NHOs innvending gjaldt trolig primært arbeidsgruppens forslag om utvidet strafferamme, som ikke er videreført i proposisjonen her. Departementet antar at uttalelsen også innebærer uenighet når det gjelder straff for brudd på opplysningsplikt.

Departementet mener likevel at brudd på opplysningsplikten bør være straffbare. Korrekt informasjon er svært vesentlig for innkrevingen, og arbeidsgiverne og andre trekkpliktige er en viktig kilde til slik informasjon. Det presiseres igjen at kun grove eller gjentatte brudd på opplysningsplikten vil bli anmeldt. Straffebestemmelsen foreslås i prinsippet å gjelde alle som har opplysningsplikt etter loven, se i den forbindelse punkt 6 og 7.

Det vises til lovforslaget § 33 tredje ledd og til merknadene til bestemmelsen.

8.3 Utvidet foreldelsesfrist for å reise straffesak. Lovforslaget § 33 femte ledd

I lovforslaget § 33 femte ledd foreslås at foreldelsesfristen for å reise straffesak i bidrags saker utvides til 5

år. Gjeldende frist følger av straffeloven § 67 og er på 2 år. Denne fristen oppleves av TI som for kort i enkelte saker.

Det er først og fremst i bidragssaker der det løpende bidrag har opphørt at det er behov for lengre frist. I saker der bidraget fortsatt løper, vil foreldelse sjelden inntre, fordi slike forhold ofte blir bedømt som ett sammenhengende straffbart forhold, hvor foreldelsesfristen først begynner å løpe når betaling gjenopptas noenlunde regelmessig eller bidragsplikten opphører. Dessuten er straffeloven § 68 tolket slik at i forhold til bidrag begynner den strafferettslige foreldelsesfristen å løpe først når bidragsplikten har falt bort fordi barnet er fylt 18 år, på grunn av vedvarende manglende betalingsevne eller på grunn av foreldelse etter den sivilrettslige foreldelsesfristen for bidrag på 10 år (se bl.a. Brat-holm/ Matningdal «Straffeloven» og kjennelse av Gulating lagmannsrett av 16. januar 1998).

Innkrevingsentralen forsøker primært å få inn bidragene ved ordinær tvangsinnkreving. Anmeldelse på grunn av manglende betaling anses som siste utvei, og det vil ta noe tid før sentralen har klarlagt at ordinær innkreving er nytteløs. Arbeidsgruppen har vurdert om 3 år bør være tilstrekkelig som foreldelsesfrist for påtale, som bl.a. i skattebetalingsloven § 53. Problemene med dårlige betalere, kombinert med bidragenes særstilling i forhold til andre pengekrav, gjør det naturlig å fastsette en noe lengre foreldelsesfrist. Som nevnt foreslås fristen satt til 5 år.

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til forslaget.

Det vises til lovforslaget § 33 femte ledd og til merknadene til bestemmelsen.

9 Utvidelse av adgangen til å motregne i fordringer på det offentlige. Lovforslaget § 14 andre ledd

TI kan i dag motregne bidrag i bidragspliktiges tilgodehavender i skatt, merverdiavgift og andre statlige avgifter, jf. gjeldende bidragsinnkrevingslov § 8 siste ledd. *Departementet foreslår at gjeldende adgang til å motregne bidrag i bidragspliktiges krav på det offentlige utbygges til å omfatte alle slike krav, jf. lovforslaget § 14 andre ledd sett i sammenheng med paragrafens første ledd.* Tilsvarende adgang har skattemyndighetene, jf. skattebetalingsloven § 32 nr. 2.

Det er et vilkår for motregning at fordringene på det offentlige er gjenstand for beslag etter dekningsloven §§ 2–4 til 2–7. F.eks. kan det bare motregnes i etterbetaling av trygd i den utstrekning vedkommendes krav til nødvendig livsopphold ik-

ke rammes. Det presiseres derfor at motregning i slike krav ikke må skje i strid med dekningslovens bestemmelse på dette punkt. Det vises også til krav om underretning til skyldneren og andre saksbehandlingsregler i lovforslaget §§ 22 og 23, begge andre ledd.

Aktuelle krav kan være offentlige tilskudd til næringsvirksomhet, f.eks. krav på produksjonstilskott fra Statens kornforretning, etterbetaling av pensjon og ulike stønader fra folketrygden som det kan tas utlegg i.

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til forslaget.

Det vises til lovforslaget § 14 andre ledd, jf. første ledd, og til merknadene til bestemmelsen.

10 Behandling av uerholdelige krav og opphør av innkreving. Lovforslaget § 30 og § 36 bokstav a

I dag regner man med at nær halvparten av samlet bidragsgjeld på ca. 3 mrd. kroner ikke er inndrivbar. En betydelig del av den uerholdelige gjelden er saker uten løpende bidrag.

Riksrevisjonen har gitt uttrykk for at den gjeldsmasse som presenteres blant annet i budsjettssammenheng bør framstå som reell og inndrivbar. I tillegg til at bidragsregnskapet i overveiende grad vil avspeile reell gjeld, vil man kunne spare ressurser ved å prioritere ned innkreving med små muligheter til suksess. Ressursbruken til den vanskelig innkrevbare gjelden er imidlertid begrenset. Det dreier seg i stor utstrekning om maskinell oppfølging/kontroll. Det har derfor ingen vesentlig betydning for TIs arbeidssituasjon hvorvidt disse gjeldssakene beholdes eller avskrives.

Departementet legger likevel til grunn at det er et klart behov for å hjemle et lavere aktivitetsnivå, og ganske spesielt adgang til å slette krav som det ikke er realistisk å få inn. Bidrag er likevel en spesiell form for fordring, hvor kreditorene dels er det offentlige, og dels private bidragsmottakere. I gjeldende innkrevingslov § 16 er det hjemmel for å gi forskrifter om avskrivning av offentlige bidragskrav, men ikke private krav. Blant annet av denne grunn, og på bakgrunn av at det ikke har latt seg gjøre å skille ut offentlig og privat gjeld i samme sak maskinelt, har man hittil ikke ønsket å gi formelle avskrivningsregler.

Det ble imidlertid 9. januar 2001 gitt en forskrift som gir adgang til en redusert innkrevingsaktivitet i forhold til uerholdelige private og offentlige krav og til å skille ut den uerholdelige gjeldsmassen i regnskapet. Forskriften sikrer imidlertid forsvarlig innkrevingsaktivitet også i slike saker. Det kan tenkes at bidragspliktige kan komme på fote igjen, motta arv eller lignende. Det er derfor viktig å få til klare regler for når innkrevingssituasjonen må be-

dømmes som så håpløs at avskrivning og sletting av gjeld bør skje.

TI mener kravene i lovforslaget til uerholdelighet er for strenge. «Den relativt strenge ordlyden i forslaget medfører for øvrig at saker hvor det registreres bare minimale innbetalinger, for eksempel ved skattemotregning, ikke kan anses som uerholdelige.... Det er derfor TIs oppfatning at det bør åpnes for at saker hvor det registreres innbetalinger under et visst beløp, likevel kan anses som uerholdelige.»

Departementet mener i prinsippet at behandling som uerholdelig med redusert innkrevingsaktivitet og særbehandling i bidragsregnskapet skal reserveres for krav der innbetalinger totalt har uteblitt over et visst tidsrom. Det kan være grunnlag for å opprettholde innkrevingsaktiviteten overfor bidragspliktige, selv om det bare har kommet inn sporadiske småbeløp. *Det foreslås derfor at et krav skal anses som uerholdelig når det ikke er registrert innbetalinger de siste to årene, tilsvarende kravene i gjeldende forskrift som nevnt over.*

Videre foreslås at sletting av gjelden, dvs. totalt opphør av innkrevingen, skal skje når TI har hatt saken til innkreving i 10 år uten registrerte innbetalinger (når kravet har vært klassifisert som uerholdelig i 8 år). Dette er en lengre periode enn vanlig for slike regler, men er i tråd med bidragskravenes spesielle karakter. Sletting av gjelden vil innebære at offentlige krav i bidraget (for eksempel krav på refusjon for utbetalt bidragsforskott) strykes, mens eventuelle private bidragskrav returneres til parten for eventuell privat innkreving.

Det vises til lovforslaget § 30 og til hjemmelen i lovforslaget § 36 bokstav a til å gi forskrifter om sletting og behandling forøvrig av uerholdelige bidragskrav. Det vises videre til merknadene til disse bestemmelsene.

11 Hjemmel til å avkreve partene et gebyr for kostnadene ved betalingsformidling.

Lovforslaget § 36 bokstav d

Det er i dag ikke hjemmel i bidragsinnkrevsingsloven for å kreve gebyr for arbeidet med betalingsformidlingen i bidrags saker. For å få dekket inn en del av statens utgifter til bidragsarbeidet, er det derimot med virkning fra 1. juni 2002 innført gebyr for fastsettelse og endring av bidrag.

I denne forbindelse er det aktuelt å vurdere om man bør ha et administrasjonsgebyr for betalingsformidling. Om gebyr bør innføres, og størrelsen på et eventuelt gebyr, må i utgangspunktet vurderes i lys av den totale gebyrbelastningen for partene i bidrags saker.

Gebyret ved fastsettelse eller endring av bidrag utgjør et forholdsvis betydelig beløp. Hver av partene skal i prinsippet betale ett rettsgebyr ved et vedtak om fastsettelse eller endring (§ 2 i forskrift 4. november 2001 nr. 1250). Rettsgebyret utgjør 845 kroner per 1. juli 2004, slik at gebyrbelastningen per vedtak nå kan utgjøre 1 690 kroner i alt. Det er innført en skjermingsordning for parter med dårlig økonomi.

Gebyr i forbindelse med innkrevingen av bidrag kan tenkes utformet som et engangsgebyr ved antakelsen av saken til innkreving. Et slikt gebyr vil kunne ligge på nivå med gebyret ved fastsettelse og endring av bidrag. I en normal sak vil dette – sett i forhold til de lange periodene som bidrag i samme sak vil kunne være under innkreving – neppe kunne anses å medføre en vesentlig økning av den totale gebyrbelastningen, og vil også framtre som en beskjedent godtgjørelse for det arbeid som innkrevsentralen utfører på vegne av og til beste for partene.

Et gebyr kan imidlertid også ta form av et rent transaksjonsgebyr som knyttes til hver innbetaling/utbetaling av bidrag. Et slikt gebyr vil ligge nærmere bankenes gebyrer ved benyttelse av banktjenester enn gebyret ved fastsettelse og endring av bidrag. Et slikt transaksjonsgebyr vil i til-

felle utgjøre et beskjedent beløp per transaksjon og per år. Dersom gebyret for eksempel settes til 10 kroner per innbetalings- og videreformidlingshendelse, vil dette utgjøre 120 kroner per år, hvilket vanskelig vil kunne betraktes som urimelig. Et gebyr som antydnet vil heller ikke være tilstrekkelig til å dekke statens utgifter til denne virksomheten.

Når det gjelder rimeligheten av gebyrer i forbindelse med innkrevingen, må man ha klart for seg at alternativet til innkreving etter bidragsinnkrevsingsloven vil være innkreving ved hjelp av rettsapparatet, inkassobyråer etc. Bidragsreformen fra 1. oktober 2003 (se Ot.prp. nr. 43 og Innst. O. nr. 127 for 2000–2001) hadde som en av rettesnorene at forsørgelsesplikt for barn «i utgangspunktet er et privat anliggende, og bidrag kan som hovedregel avtales og betales uten at det offentlige blir involvert». Et gebyr ved innkrevingen vil være i tråd med dette.

I praksis vil det kunne være vanskelig å vurdere et gebyr knyttet til innkrevingen i sammenheng med gebyret ved fastsettelse og endring av bidrag. Det vil ikke være fullt sammenfall mellom gruppene som gebyrbelastes/periodene da gebyr belastes. Et eventuelt engangsgebyr for å ta en sak til innkreving vil imidlertid ofte falle om lag på samme tid som et fastsettelsesgebyr.

Forutsatt rammer for et eventuelt innkrevsingsgebyr som beskrevet ovenfor, vil belastningen ved begge de alternativer som beskrives framtre som moderat. Departementet finner derfor at den nye loven om bidragsinnkreving bør hjemle et eventuelt gebyr for offentlig innkreving. Etableringen av en gebyrordning forutsetter imidlertid nærmere utredning og høring.

Høringsinstansene har ikke hatt merknader til forslaget.

Det vises til lovforslaget § 36 bokstav d og til merknadene til bestemmelsen.

12 Bidragsgjeld under et halvt rettsgebyr i saker uten løpende bidrag innkreves ikke. Lovforslaget § 17

Departementet foreslår at innkreving skal avsluttes når restgjelden i en bidragssak utgjør mindre enn et halvt rettsgebyr (pr. 1. juli 2004 er rettsgebyret kr. 845). Bakgrunnen er at det koster betydelige ressurser i saksbehandling, porto mv. å forsøke å kreve inn slike bagatellmessige beløp. TI sender i dag ikke ut betalingskrav på restkrav under 100 kroner, unntatt ved skattemotregningen.

Den foreslåtte beløpsgrensen er høyere enn beløpsgrensen for innkreving av restskatt på 100 kroner, jf. skattebetalingsloven § 23. Det gjør seg imidlertid her gjeldende andre hensyn enn begrensning

av innkrevingskostnadene, og den foreslåtte grensen på et halvt rettsgebyr vil virke hensiktsmessig i forhold til saksmassen ved TI.

Avslutning av innkreving vil innebære at restgjeld til det offentlige slettes, mens private krav sendes bidragsberettigede for eventuell privat innkreving, jf. punkt 10 om uerholdelige bidrag.

Det framkom ingen innvendinger mot forslaget i høringsrunden.

Det vises til lovforslaget § 17 og til merknadene til bestemmelsen.

13 Unntak fra den ordinære foreldelsesfristen for utlegg som ikke er realregistrert. Panteloven § 5–13 andre ledd

Panteloven § 5–13 første ledd er en regel om bortfall av materiell panterett og slår fast at namsutlegg på formuesgoder som ikke er realregistrerte, faller bort dersom det ikke begjæres tvangsdekning innen 3 år etter stiftelsen av pantet. Av hensyn til behovet for en mest mulig effektiv innfordring av skatte- og avgiftskrav, som også regelmessig er gjenstand for klagesaker og langvarige tvistemål, er disse krav unntatt fra 3-årsfristen. Den materielle panteretten for kravet består således på ubestemt tid ved at det gjøres unntak fra § 5–13 første ledd.

Følgen av unntaket fra 3-årsfristen i § 5–13 første ledd blir at den generelle foreldelsesfristen på 5 år for utlegg gjelder, jf. tinglysingsloven § 30 og § 34 andre ledd, mens den materielle panteretten kan bestå utover den tid. I tilfeller der rettsvern for utlegget er etablert på annen måte enn ved registrering i Løsøreregistret, vil verken rettsvernet eller den materielle panteretten foreldes.

Departementet foreslår at panteloven § 5–13 andre ledd gis en tilføyelse slik også namsutlegg i ikke-realregistrerte goder for dekning av bidragskrav skal kunne få lengre foreldelsesfrist enn 3 år etter samme vilkår som krav på skatt og offentlige avgifter.

Som skattekrav, er også bidragskrav gjenstand for hyppige klager og langvarige tvister. Bidragskrav har høy prioritet og bør også på dette området sikres det samme rettsvern som skatte- og avgiftskrav. De samme argumenter som er anført for særregelen for skattekrav i Ot.prp. nr. 65 (1990–91) om ny tvangsfullbyrdelseslov (s. 343) bør således i stor grad kunne legges til grunn også for bidragskrav.

Det framkom ikke innvendinger mot forslaget i høringsrunden.

Det vises til forslaget til endring i panteloven § 5–13 andre ledd og til merknadene til bestemmelsen.

14 Ikraftsetting og overgangsbestemmelser

Departementet foreslår at loven skal gjelde fra den tid Kongen bestemmer, lovforslaget § 37. Fra samme tid oppheves lov 9. desember 1955 nr. 5 om innkreving av underholdsbidrag m.v. (bidragsinnkrevingsloven).

Før loven kan tre i kraft, må gjeldende forskrifter gjennomgås og oppdateres. Det vil også være aktuelt å fastsette nye forskrifter. Det er derfor mest hensiktsmessig at Kongen bestemmer ikrafttredelsestidspunkt for loven. En av forskriftene etter den gamle loven foreslås likevel videreført, idet den nye loven ikke inneholder hjemmel for en tilsvarende forskrift. Dette gjelder en forskrift fra 1993 om innkrevingsmyndighet for Statens innkrevingsentral i nærmere bestemte saker uten løpende bidrag.

Departementet foreslår videre at det tas inn overgangsbestemmelser som presiserer at loven får anvendelse også i saker der innkreving er igangsatt eller begjært igangsatt før ikrafttredelsen. Normalt vil en sak få samme utfall både etter gammel og ny lov.

Straffebestemmelsene i § 33 innebærer at det i en viss utstrekning innføres straff for forhold som ikke er straffbare i dag. Virkningene av dette bør begrenses til overtredelser som skjer tidligst på den dag loven trer i kraft. En bestemmelse med dette innholdet foreslås derfor innarbeidet i overgangsreglene.

Det vises til lovforslaget § 37 og til merknadene til denne bestemmelsen.

15 Økonomiske og administrative konsekvenser

15.1 Økonomiske konsekvenser

Lovforslaget innebærer som nevnt vesentlig en presisering og modernisering av regelverket omkring innkreving. Forslagene om utvidede fullmakter for TI som særnamsmann vil imidlertid kunne gi effekter i form av økt innkrevd bidrag. Det er beheftet med stor usikkerhet å anslå gevinstene. Merinnkrevingen vil ventelig utgjøre mellom 5 og 20 millioner kroner pr. år (en gjennomsnittlig innkrevingsøkning på 20 kroner pr. sak gir om lag 4 mill. kroner samlet merinnkreving).

Et gebyr på betalingsformidlingen (lovforslaget § 36 bokstav d) vil i tilfelle gi merinntekter for staten, avhengig av gebyrets størrelse.

15.2 Administrative konsekvenser

Det vil bli nødvendig med en gjennomføringsperiode med tilpasning av nye regler til IT-systemene ved TI. En foreløpig beregning ved TI antyder kostnader til rutineendringer på om lag 250 000 kroner. I tillegg vil det bli noe kostnader til opplæring og informasjon.

Endringsforslagen vil imidlertid generelt gi administrative lettelser og effektivisering. Ikke minst regner arbeidsgruppen med at et klarere regelverk vil kunne redusere antallet tvistesaker for tingretten. Også her er det vanskelig å tallfeste gevinstene.

16 Merknader til de enkelte paragrafer

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1 Anvendelsesområde

Etter reglene i loven her innkreves underholdsbidrag som påhviler noen etter barneloven, ekteskapsloven eller barnevernloven. Det samme gjelder andre krav som etter loven her eller andre lover skal innkreves av Trygdeetatens innkrevingsentral. Også krav på saksomkostninger som det offentlige er tilkjent i rettssaker om krav som nevnt i første og andre punktum, innkreves etter reglene i loven her.

Til § 1

Bestemmelsen svarer til gjeldende lov § 1 første ledd, men for ordens skyld og av informasjonshensyn presiseres at også bidrag som påhviler noen etter barnevernloven skal innkreves av Innkrevingsentralen, jf. barnevernloven § 9–2 femte ledd (som riktignok sier at «bidragsfogden» innkrever bidraget etter innkrevingsloven, hvilket foreslås endret i proposisjonen her, se endringsloven punkt 5).

Bestemmelsen angir rammene for TIs innkreving etter innkrevingsloven med de tvangsmidler som loven gir anvisning på. TI skal for det første innkreve de krav som direkte nevnes i paragrafen. Videre skal visse krav som følger av bidragsinnkrevingsloven selv innkreves av TI: Ansvarsbeløp som påhviler trekkpliktige etter lovforslaget § 12 andre ledd, tilbakebetalingskrav som gjelder bidrag eller bidragsforskott etter lovforslaget §§ 25 til 29, krav på purregebyrer pga. forsinket bidragsbetaling etter forskrifter fastsatt i medhold av lovforslaget § 36 bokstav c, jf. gjeldende lov § 7 tredje ledd, og eventuelle formidlingsgebyrer etter de regler som måtte bli fastsatt i medhold av lovforslaget § 36 bokstav d.

Andre lover kan også overlate innkrevingen til TI, f.eks. gebyr på fastsettelse og endring av bidrag etter barneloven § 70 andre ledd. I tillegg ivaretar TI også innkreving av kostnader pålagt den bidragspliktige ved innkreving av utenlandske bidragskrav etter bidragskonvensjonene, jf. gjeldende lov § 6 tredje punktum og lovforslaget § 2 første ledd tredje punktum. Endelig er ansvaret for tilbakekreving av feilutbetalt eller for mye utbetalt pensjon/stønad etter folketrygdloven overført til TI i 2004.

Tredje punktum er tilføyd for å slå fast at TI kan

innkreve saksomkostninger i forbindelse med domstolsbehandling hvor bidragsspørsmålet inngår som del av en større skifte- og barnefordelingssak i forbindelse med separasjon/ skilsmisse. TI har også i dag adgang til å innkreve saksomkostninger sammen med bidraget der saksomkostningene bare refererer seg til bidraget eller omkostningene kan knyttes direkte til bidraget.

§ 2 Gjensidighetsavtaler

Ved overenskomst med fremmed stat kan det bestemmes at en rettskraftig dom om underholdsbidrag som kan fullbyrdes der, også kan fullbyrdes i Norge. Det samme gjelder for annen rettsavgjørelse, forvaltningsvedtak eller skriftlig vedtakelse som kan tvangsfullbyrdes i vedkommende fremmede stat. Første punktum gjelder også for bidrag til utgifter ved fødselen og for kostnader som er pålagt den bidragspliktige i forbindelse med bidragsaken.

Avtale som nevnt i første ledd kan også inngås med områder innenfor en stats territorium, som i følge statens lovgivning er gitt myndighet til å inngå slike avtaler.

Fullbyrningen av utenlandske bidragskrav mv. som nevnt i første og andre ledd skjer etter reglene i loven her. Bestemmelsene i tvangsfullbyrdesloven § 7–3 tredje ledd gjelder ikke.

Kongen kan gjøre unntak fra bestemmelsene i tredje ledd.

Til § 2

Bestemmelsens *første ledd* er identisk med gjeldende lov § 6 første, andre og tredje punktum.

Andre ledd er nytt og gir en utvidet kompetanse til å inngå bidragsavtaler med andre autonome regioner enn stater. Særlig aktuelt er avtaler med canadiske provinser, hvor det på gjensidig basis vil kunne bli aktuelt å inngå avtaler om anerkjennelse og fullbyrdelse av hverandres bidragsvedtak.

Tredje og fjerde ledd tilsvarer gjeldende § 6 fjerde punktum, men det er foretatt presiseringer for å understreke at utgangspunktet er at de samme saksbehandlings- og innkrevingsregler skal gjelde uansett om bidragsgrunnlaget er utenlandsk eller norsk. Dette innebærer blant annet at utenlandske bidragsavgjørelser som sendes til Norge i medhold

av innkrevingsavtalene i prinsippet kan sendes direkte til TI for innfordring. Tvangsfullbyrdelsesloven § 7–3 tredje ledd bestemmer riktignok at begjæring om utlegg etter utenlandske tvangsgrunnlag generelt skal behandles av domstolene, men disse reglene gjelder ikke for krav etter innkrevingsavtalene, som skal innkreves etter reglene i bidragsinnkrevingsloven. I gjeldende lov er imidlertid Kongen gitt fullmakt til å bestemme unntak fra dette og øvrige regler om innholdet av de avtaler som kan inngås om innfordring. Dette har ført til ulike regler for de ulike innkrevingsavtalene:

- Krav som mottas etter Haag-konvensjonene av 1958 og 1973 skal godkjennes av tingretten før TI kan ta dem til innfordring. Dette følger av bestemmelsene i § 7 i forskriftene til 1958-konvensjonen og § 6 i forskriftene til 1973-konvensjonen.
- Krav som mottas etter den nordiske innkrevingskonvensjonen og etter innkrevingsavtalen med USA av 10. juni 2002 går direkte til innfordring.

På denne bakgrunn er det forståelig at det i praksis er oppstått tvil og unødvendig saksbehandling og tidsspille på dette punktet i sakene fra utlandet. *I tredje ledd i lovforslaget foreslås det derfor tatt inn en bestemmelse som slår fast at tvangsfullbyrdelsesloven § 7–3 tredje ledd ikke gjelder for saker etter innkrevingsavtalene.*

I tråd med dette tar departementet videre sikte på å endre forskriftene etter Haag-konvensjonene slik at ordningen med behandling i tingretten bringes til opphør. Gjennom årene har ordningen ikke hatt nevneverdige virkninger utover å forsinke innkrevingen i sakene fra utlandet. Praksis bør i framtiden være at sakene behandles av Folketrygdkontoret for utenlandssaker (FFU) som mottakerorgan og forberedende organ, og TI som innkrevende og utbetalende organ. Disse to enhetene er etablert nettopp for å ha særskilt kompetanse i bidrags saker. De ulike tingrettene kan ikke ventes å ha tilsvarende spesialkompetanse, ikke minst pga. at mange domstoler mottar begjæringer fra utenlandsk myndighet relativt sjelden. Etter departementets vurdering vil en endring derfor innebære klare effektiviseringsgevinster og spare domstolene for unødig merarbeid.

I fjerde ledd beholdes likevel hjemmelen for Kongen til å bestemme unntak fra hovedregelen i tredje ledd om at tvangsfullbyrdelsen etter innkrevingsavtaler skal skje etter reglene i bidragsinnkrevingsloven. Hjemmelen vil også kunne benyttes til å bestemme foreleggelse av utenlandske saker for domstolene for godkjenning dersom dette i den

konkrete sammenhengen framstår som en fornuftig ordning.

§ 3 Definisjoner

Med underholdsbidrag menes bidrag til barn eller ektefelle som er pålagt i tvangskraftig dom eller forvaltningsvedtak, eller som er fastsatt i skriftlig avtale.

Med bidragsmottaker menes den som har rett til å motta underholdsbidrag som bidragsberettiget eller på vegne av bidragsberettigede barn.

Med bidragspliktig menes den som er pålagt å betale underholdsbidrag.

Med trekkpliktig menes arbeidsgiver eller andre som er pålagt å foreta trekk i bidragspliktiges lønn mv. i medhold av § 11.

Med nære slektninger menes barn, barnebarn, foreldre, besteforeldre, søsken, søskenbarn, onkel, tante, nevø og niese.

Til § 3

Paragrafen definerer fem viktige begreper i loven, «underholdsbidrag», «bidragsmottaker», «bidragspliktig», «trekkpliktig» og «nære slektninger». Definisjonen av nære slektninger er ny. For øvrig innebærer forslaget at definisjoner som i dag er spredd rundt i flere paragrafer, nå blir samlet i en egen definisjonsparagraf.

Første ledd definerer underholdsbidrag som bidrag fastlagt i dom eller forvaltningsvedtak eller i skriftlig avtale, og tilsvarende gjeldende lov § 4 annet ledd. I forhold til nåværende ordlyd er «bidrag til ektefelle eller barn» endret til «bidrag til barn eller ektefelle» for å få fram at barnebidrag er det primære slik situasjonen er i dag. Videre er uttrykket «etter samlivsbrudd» sløyfet som unødvendig (det heter nå skriftlig avtale etter samlivsbrudd).

Andre ledd svarer til gjeldende lov § 3 siste ledd og forklarer hva som menes med bidragsmottaker. Det er foretatt to språklige endringer. For det første er uttrykket «som mottar bidrag» erstattet med «den som har rett til å motta bidrag», dette for å understreke at mottakeren ikke alltid er identisk med den berettigede (omsorgen for barnet kan i mellomtiden være overført, feilutbetalinger osv). For det andre foreslås «for sine bidragsberettigede barn» erstattet med «på vegne av bidragsberettigede barn». Det er ikke nødvendigvis bare egne barn man kan være berettiget til å motta bidrag på vegne av, f.eks. når en av foreldrene er døde, jf. barneloven § 66 andre ledd.

Tredje ledd er nytt og definerer bidragspliktig som den som skal betale underholdsbidrag (som er definert i første ledd).

Fjerde ledd er nytt og definerer trekkpliktig som

arbeidsgiver eller andre som skal foreta trekk i bidragspliktiges lønn mv. i medhold av § 11.

Femte ledd definerer begrepet nære slektninger, som anvendes i lovforslaget §§ 11 tredje ledd og § 21 tredje ledd i tilknytning til at bidragspliktige søker å unndra seg bidragsplikten ved å ta arbeid i slike personers bedrift. Definisjonen er vidt utformet. En rekke av de personer som omfattes, vil normalt være mindre aktuelle i disse sammenhengene.

§ 4 Innkrevingsentralen

Innkreving etter loven her foretas av Trygdeetatens innkrevingsentral (Innkrevingsentralen). Innkrevingsentralen er underlagt Rikstrygdeverket.

Departementet kan bestemme at innkreving skal skje gjennom en særskilt bidragsfogd dersom en av partene bor i utlandet. Reglene i loven her gjelder tilsvarende for slik særskilt bidragsfogd så langt de passer.

Til § 4

Bestemmelsen er hentet fra gjeldende § 1 andre ledd.

Første ledd fastslår at TI foretar innkrevingen etter loven og at TI er underlagt Rikstrygdeverket. Bestemmelsen er identisk med gjeldende § 1 andre ledd første og andre punktum.

Andre ledd bestemmer at departementet kan gi innkrevingsmyndighet til annet organ i utenlands-sakene og tilsvarende gjeldende § 1 andre ledd tredje og fjerde punktum, men er noe forenklet.

Gjeldende § 1 tredje ledd om hjemmel til å gi forskrift om at andre organer kan få innkrevingsoppgaver, er sløffet. Slik forskrift er gitt av Sosialdepartementet i 1993 om avgjørelsesmyndighet for Statens innkrevingsentral i gjeldssaker, dvs. for bidragsaker der bidraget opphørte å løpe senest 31. mars 1991, og det anses ikke aktuelt med tilsvarende løsninger i dag.

§ 5 Når Innkrevingsentralen skal foreta innkreving

Bidragsmottakeren eller bidragspliktige kan når som helst kreve at framtidige bidrag skal betales til Innkrevingsentralen. Det samme gjelder bidrag som er forfalt inntil ett år forut for den måned da kravet om innkreving blir framsatt. Innkrevingsentralen kan også overta innkrevingen av bidrag som er forfalt lenger tilbake i tid dersom det foreligger særlige grunner til at bidragsmottaker ikke har framsatt kravet tidligere.

Innkrevingsentralen skal alltid kreve inn det samlede underholdsbidrag når folketrygden har krav på refusjon i bidrag for utbetalt bidragsforskott etter forskotteringsloven. Innkrevingsentralen skal også

kreve inn bidrag fastsatt etter barnevernloven § 9–2 på grunnlag av omsorgsovertakelse.

Til § 5

Bestemmelsen regulerer tilfellene hvor TI skal kreve inn bidrag. For det første skal sentralen, når minst en av partene ber om det, alltid kreve inn framtidige bidrag og bidrag som er forfalt inntil 1 år forut for begjæringen. For det andre skal sentralen innkreve bidrag i saker hvor folketrygden har refusjonskrav for utbetalt bidragsforskott. For det tredje foreslås for ordens skyld presisert at TI skal innkreve bidrag ved omsorgsovertakelse etter barnevernloven. TI har denne oppgaven også i dag, jf. barnevernloven § 9–2 femte ledd. Dette bør, ikke minst av informasjonshensyn, tas inn også i innkrevingsloven, jf. også forslaget til henvisning til barnevernloven i lovforslaget § 1. Vurderingen av hvorvidt TI skal kreve inn bidraget i de ulike tilfellene foretas i praksis ikke av TI, men derimot av bidragsfogden (trygdekontoret).

I dag er reglene om når TI skal innkreve bidraget fordelt på tre paragrafer – § 2 første ledd, § 3 første ledd og § 4 første ledd – noe som gir et unødig komplisert og detaljrikt bilde. Det foreslås derfor at gjeldende §§ 3 og 4, begge paragrafenes første ledd slås sammen til én paragraf samtidig som det foretas betydelige forenklinger. Gjeldende § 2 om at TI som hovedregel skal innkreve bidraget når foreldrene ikke har levd sammen, foreslås sløffet som unødvendig. Bakgrunnen for et redusert offentlig ansvar på dette området er det gjort nærmere rede for i punkt 4.

Samtidig som nye bidragsregler trådte i kraft 1. oktober 2003 ble refusjonsordningen i bidrag for utbetalt overgangsstønad opphevet. Det er derfor heller ikke nødvendig å ta dette tilfellet med i ny innkrevingslov som et av de tilfelle der innkreving skal foretas av TI, jf. at bestemmelsen om dette er tatt ut allerede i gjeldende lov. I lovforslaget er obligatorisk innkreving ved TI på grunn av offentlige refusjonskrav derfor begrenset til tilfellene med refusjon for forskott.

Første ledd i lovforslaget § 5 tilsvarende gjeldende § 4 første ledd med enkelte presiseringer og språklige endringer. I motsetning til dagens lovtekst presiseres det at også bidragspliktige kan kreve at bidrag kan betales til TI. Forslaget samsvarer med gjeldende praksis. Dernest erstattes «skal» med «kan» i *siste punktum* uten at dette innebærer noen realitetsendring. «Forestå» er byttet ut med «overta» og «bidragsberettigede» med «bidragsmottaker». Sistnevnte uttrykksmåte er gjennomført helt generelt i lovforslaget.

Andre ledd første punktum tilsvarende gjeldende § 3 første ledd, men er omskrevet og forenklet.

Andre ledd andre punktum er nytt og presiserer at Innkrevingsentralen skal kreve inn bidrag fastsatt på grunnlag av omsorgsovertakelse etter barnevernloven § 9–2. Bestemmelse om dette finnes også i barnevernloven § 9–2 femte ledd.

§ 6 Forholdet til farskap

Innkreving av underholdsbidrag til barn kan ikke iverksettes før farskapet er fastsatt etter reglene i barneloven. Bidrag som blir krevd inn før en dom er rettskraftig, eller etter at en farskapsak er gjenopptatt eller det er reist sak om endring av farskapet, skal avsettes og gjøres opp først når saken er endelig avgjort.

Til § 6

Bestemmelsen gjelder innkrevingsrutinene i saker hvor farskapet ikke er rettskraftig avgjort. For å hindre at gjeld hopper seg opp, pålegges den som trolig er barnas far å betale bidrag til Innkrevingsentralen i tiden etter at det foreligger en avgjørelse i saken som ikke er rettskraftig. Men inntil farskapsaken er endelig avgjort, skal ikke pengene formidles videre til kravhaverne, men holdes på egen konto.

Bestemmelsen er identisk med gjeldende § 5 med unntak av at uttrykket «foretas» er byttet ut med «iverksettes» og «utbetales» i siste setning er endret til «gjøres opp». Dersom det i den enkelte sak godtgjøres at den utpekte allikevel ikke er far, vil oppgjøret gå ut på tilbakebetaling av bidraget til vedkommende. Dessuten henspeiler uttrykket «gjøres opp» på at det kan være flere kravhavere til bidraget.

§ 7 Tvangsgrunnlag

Avgjørelse eller skriftlig avtale om underholdsbidrag og andre krav som etter loven her eller andre lover skal innkreves av Innkrevingsentralen, er tvangsgrunnlag for utlegg. Dette gjelder også når Innkrevingsentralen sender begjæring om utlegg til namsmannen etter § 16. Bidragskrav som overføres for privat innkreving etter §§ 17 og 30, beholder tvangsgrunnlaget.

Til § 7

Bestemmelsen er ny og fastslår at bidrag og andre krav som er innkrevbare etter loven er tvangsgrunnlag for utlegg. Det har vært noe uklart om tvangsgrunnlaget er til stede når TI innkrever bidrag etter en privat avtale, og det ordinære namsapparatet er bedt om bruk av tvangsmidler som TI ikke rår over (f.eks. utlegg i en bil). Etter barneloven

§ 78 første ledd er ikke bidrag etter privat avtale tvangsgrunnlag for utlegg etter tvangsfullbyrdesloven.

Justisdepartementets lovavdeling antar likevel at skriftlige bidragsavtaler etter gjeldende rett «bør danne grunnlag for tvangsinndrivning gjennom det ordinære namsapparat etter begjæring fra Trygdeetatens innkrevingsentral.» For ordens skyld og i samråd med Lovavdelingen presiseres likevel i lovs form at bidrag etter skriftlig avtale er tvangsgrunnlag for utlegg når det gjelder inndrivning etter innkrevingsloven, jf. tilsvarende forslag til tilføyelse i barneloven § 78 tredje ledd. For ordens skyld tas inn til slutt at der TI avslutter innkreving av småbeløp og av uerholdelige krav og sender eventuelle private restkrav tilbake til parten, se lovforslaget §§ 17 og 30, skal den private parten beholde tvangsgrunnlaget for sitt krav ved eventuell privat innkreving.

Kapittel 2. Innkrevingen

§ 8 Igangsetting av innkreving

Bidragsfogden skal straks overføre saken til innkreving når henvendelse om dette er mottatt og det er klart at det foreligger grunnlag for innkreving, jf. § 5 og barneloven § 78.

Når det er nødvendig for å hindre at innkrevingen forsinkes vesentlig, skal innkreving av framtidige terminer iverksettes uten å vente på avklaring av om det er grunnlag for å kreve inn bidrag for tilbakelagte tidsrom.

Til § 8:

Bestemmelsen tilsvarende gjeldende § 4 andre ledd andre og tredje punktum, men det er foretatt suppleringer og presiseringer. Det slås fast at saker skal overføres til innkreving så snart det er grunnlag for det (dvs. overføres fra trygdekontoret til TI). I dag er reglene om dette noe uklare og unødvendig kompliserte. I gjeldende lov § 4 andre ledd tredje punktum heter det at «Bidragsfogden avgjør om og i hvilken utstrekning innkreving skal iverksettes.» Dette kan tyde på at bidragsfogden har en skjønnsmessig adgang til å begjære innkreving, samtidig som det tilsynelatende skal treffes et særskilt innkrevingsvedtak i tillegg til vedtak som fastsetter bidragets størrelse. Dersom en av partene har bedt om offentlig innkreving, gir loven imidlertid ikke hjemmel til å nekte dette, og det er tilsvarende åpenbart at TI skal ha saken når det er offentlige refusjonskrav for bidragsforskott inne i bildet. Det bidragsfogden kan og skal ta standpunkt til, er imidlertid i hvilken utstrekning det foreligger bidragsgjeld som skal innkreves.

Første ledd er nå formulert enklere slik at det klart framgår at saken skal overføres TI når TI skal foreta innkrevingen i henhold til lovforslaget § 5. I den forbindelse er det også innarbeidet en henvisning til barneloven § 78, som gir vedtak i bidrags-sak tvangsgrunnlag.

Andre ledd representerer en nyordning ved at saken kan oppsplittes i forfalte og uforfalte terminer, og slik at framtidige bidragsterminer kan innkreves straks når innkrevingen ellers ville forsinkes vesentlig, dvs. når det kan ta lang tid å avklare i hvilken utstrekning bidragsgjeld skal innkreves. Hvor lang forsinkelse som kan tillates uten at bestemmelsen kommer til anvendelse, blir et skjønns-spørsmål. Det antas at en utsatt iverksetting på mer enn 1 måned for å avdekke gjeldens størrelse, bør være tilstrekkelig til å begrunne øyeblikkelig innkreving av framtidige terminer. Det foreslås imidlertid ingen lovfesting av vilkårene.

Bestemmelsen åpner som nevnt for en totrinns-iverksetting i saker hvor parten ønsker innkreving av bidrag for perioder tilbake i tid og det eventuelt kan være tvist om bidragsgjeldens størrelse (hvor mye som er betalt osv). Det er da viktig å få i gang innkreving av framtidige bidrag så raskt som mulig. Ved tvil om bidragsgjeldens størrelse, må bidragsfogden treffe et eget vedtak om umiddelbar innkreving av framtidige terminer og deretter sende saken til TI for innkreving. Hurtigere iverksetting av innkrevingen vil ofte være en fordel også for mange bidragspliktige. Det er dessverre mange som venter med å betale bidrag til bidraget er formelt fastsatt, til tross for at forsørgingsplikten løper fra og med den måned samlivsbruddet skjedde. Mange starter derfor opp med betydelig gjeld.

§ 9 Betalingsfrister

Den bidragspliktige skal ukrevd og uten opphold betale forfalte bidragsterminer til Innkrevingscentralen.

Løpende bidrag skal betales forskottsvis for hver måned og på et så tidlig tidspunkt at bidraget kan være bidragsmottakeren i hende i begynnelsen av hver måned. Betalingsfristen fastsettes av Innkrevingscentralen.

Til § 9

Bestemmelsen svarer til gjeldende § 7 men er betydelig endret. Bakgrunnen er behovet for å gi en mer dekkende beskrivelse av hva som faktisk kreves av bidragspliktige i forhold til betalingsplikten. I tillegg er bestemmelsen ment å utfylle kravet etter barneloven § 67 tredje ledd om å betale «på forskot for kvar måned» til bidragsmottakeren og kra-

vet etter barneloven § 78 nåværende første ledd (nytt andre ledd), som gir en oppfyllesfrist på tre dager.

Gjeldende bestemmelser konkretiserer i liten grad de faktiske forpliktelsene som påhviler bidragspliktige. Det er hensiktsmessig å få en klarere regulering i innkrevingsloven. Rettidig betaling etter barneloven innebærer betaling den 1. i måneden. Formidlingstiden når betalingene skal gå om TI innebærer imidlertid at betaling må skje før egentlig forfallstidspunkt for at pengene skal kunne komme mottakeren i hende tidnok. Nødvendig innbetalingstidspunkt vil blant annet avhenge av hvilken betalingsmåte som nyttes.

Første ledd konkretiserer som nevnt oppfyllesfristen på tre dager etter barneloven § 78 når det gjelder allerede forfalte terminer. Denne fristen vil for lengst være overskredet for slike terminer når TI tar over innkrevingen av bidraget. Første ledd i § 9 angir derfor at bidraget skal betales ukrevd og uten opphold, dvs. uten hensyn til om TI har sendt krav eller ikke.

Plikten til å betale bidraget til sentralen uten påkrav tillempes i praksis for å få i gang betaling på hensiktsmessig måte. Hvordan betaling skal skje, avtales ofte med TI, som iverksetter en betalingsordning, utsteder betalingsblanketter etc. Bestemmelsen her markerer i første rekke nødvendigheten av rask innbetaling.

Andre ledd er nytt og klargjør hvordan rettidig betaling skal skje når det gjelder løpende bidrag. Det gjøres klart at bidraget skal betales så tidlig at innkrevingscentralen kan formidle det til mottakers konto tidligst mulig hver måned. Når TI foretar utleggstrekk i lønn, er betalingsfristen den 25. i måneden før den måned bidraget gjelder for. Også frivillig betaling vil måtte skje omtrent på dette tidspunkt for at beløpet med sikkerhet skal være inne på mottakers konto i begynnelsen av bidragsmåneden. Den konkrete betalingsfristen fastsettes av TI.

§ 10 Betalingsordning ved mislighold

Dersom betalingsfristene etter § 9 ikke holdes, skal den bidragspliktige innen åtte dager etter fristen underrette Innkrevingscentralen om grunnen til dette og samtidig redegjøre for sine arbeids-, inntekts- og formuesforhold.

Dersom Innkrevingscentralen finner det hensiktsmessig, kan bidragspliktige tilbys en betalingsordning.

Til § 10:

Bestemmelsen regulerer hva bidragspliktige skal gjøre ved betalingsproblemer for å unngå tvangs-

innkreving og åpner samtidig for et tilbud fra TI om en minnelig betalingsordning. Bestemmelsens første ledd svarer til gjeldende § 7 andre ledd, men er forenklet og knyttet utelukkende opp til opplysningsplikt på grunn av unnlatt betaling. Opplysningsplikt for bidragspliktige om endringer i arbeidsforhold mv. som nevnt i gjeldende § 7 andre ledd andre punktum er gjort generell og gitt i egen paragraf, se lovforslaget § 19. Bestemmelsen i andre ledd om betalingsordning ved uteblitt betaling er ny og innebærer en lovfesting av gjeldende praksis.

Første ledd innebærer at meldeplikten utløses når betalingsfristen i lovforslaget § 9 ikke overholdes. Bidragspliktige skal som i dag begrunne hvorfor betaling helt eller delvis har uteblitt. Melding skal gis innen åtte dager. Dagens regel om at underretning også kan gis overfor bidragsfogden (trygdekantoret) er imidlertid verken praktisk eller hensiktsmessig og foreslås sløyfet. Bidragsfogden har ikke ansvar for innkrevingen, og det er bare TI som kan inngå betalingsordning med vedkommende. Det er derfor tilstrekkelig og nødvendig at det er TI som underrettes om betalingsproblemene.

I *andre ledd* foreslås en lovfesting av dagens praksis med å gi bidragspliktige mulighet til fortsatt frivillig betaling når mislighold skyldes økonomiske problemer. Det dreier seg her oftest om tilfeller der bidragspliktige har bidragsgjeld og ikke har økonomi til å nedbetale gjelden umiddelbart. Mulighetene til å tvangsinnkreve gjelden med en gang vil oftest ikke være til stede på grunn av dekningslovens regler om rett til å beholde midler til nødvendig livsopphold. I slike saker gis bidragspliktige en nedbetalingsplan som sikrer forsvarlig betaling av bidrag, samtidig som bidragspliktige kan opprettholde en forsvarlig levestandard for seg og sin husstand. I alminnelighet vil takten i nedbetalingen ligge opp mot dekningslovens grenser i forhold til hva skyldneren trenger til nødvendig livsopphold.

Det kan dessuten i enkelte tilfeller vise seg lite innkrevingseffektivt å alltid tvangsinnkreve bidraget strengt innenfor dekningslovens grenser. Overfor bidragspliktige med god betalingsvilje, men svekket betalingsevne, synes det hensiktsmessig å vise smidighet, særlig i tilfeller hvor bidragspliktige uforskyldt har kommet i økonomiske vanskeligheter. En god dialog mellom TI og bidragspliktige kan dessuten sikre fortsatt vilje fra bidragspliktiges side til å prioritere betaling av bidrag. Det understrekes at dersom forutsetningene endres – at det avdekkes at vedkommendes økonomi er bedre enn forutsatt – kan TI umiddelbart foreta endringer i betalingsordningen.

En lovfesting av en adgang til tilbud om beta-

lingsordning antas å gi et signal til bidragspliktige om at man kan oppnå en hensiktsmessig betalingsordning ved å melde fra tidlig om oppståtte betalingshindringer.

§ 11 Trekk i lønn e.l. ytelser

Bli et bidrag ikke betalt ved forfall, kan Innkrevingscentralen uten opphold innkreve den forfalte termin ved trekk i skyldnerens krav på lønn eller andre liknende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2–7.

Når skyldneren har misligholdt sin bidragsplikt og ikke stiller sikkerhet, kan det gis pålegg om trekk også for uforfalte bidragskrav.

Bidrag pålagt en som arbeider i ektefellens, samboerens eller nære slektingers bedrift, kan innkreves hos de nevnte personene.

Til § 11

Første og andre ledd er identisk med gjeldende lov § 8 første ledd første og andre punktum. Bestemmelsene regulerer TIs adgang til å foreta utleggstrekk i lønn og lignende ytelser og angir hvor langt trekkadgangen går ved at det henvises til dekningsloven § 2–7.

Tredje ledd utvider adgangen i gjeldende § 8 første ledd tredje og fjerde punktum til å innkreve bidrag hos ektefelle og foreldre til å omfatte også bidragspliktiges samboer og andre nære slektinger enn foreldre, se definisjonen av nære slektinger i lovforslaget § 3 femte ledd. Forutsetningen er at bidragspliktige arbeider i disse personenes bedrift. Ved å likestille samboerskap tas det også sikte på å inkludere de tilfeller hvor bidragspliktige bor sammen med andre av samme kjønn. Forslaget om et utvidet virkeområde er omtalt i punkt 5 foran. Det bemerkes ellers at gjeldende adgang til å innkreve hos foreldre og ektefelle er ikke hyppig brukt, og det antas at det utvidede virkeområdet ikke vil innebære vesentlige endringer i dette.

En kjennelse i Høyesteretts kjæremålsutvalg (Rt.1965.1209) angir at adgangen er undergitt visse begrensninger. I denne saken sa retten at innkreving hos bidragspliktiges foreldre og ektefelle må skje ved trekkpålegg før det kan tas utpanting. I tillegg kan kjennelsen tolkes som at ansvaret for bidragspliktiges gjeld bare gjelder bidragsgjeld som er pådratt i den perioden skyldneren arbeidet hos foreldrene. Denne lovforståelsen vil bli videreført.

§ 12 Trekkpliktiges oppgaver mv.

Dersom trekkpliktige ikke overholder trekkplikten etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7–22, skal vedkommende snarest underrette Innkrevingscentralen om årsaken til unnlattelsen.

Krav mot trekkpliktige etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7–22 tredje ledd kreves inn av Innkrevingsentralen etter reglene i loven her.

Til § 12

Bestemmelsen omhandler arbeidsgiveres og andre trekkpliktiges ansvar for å underrette TI om årsaken til at bidragsbeløp ikke er trukket eller at trukne beløp ikke er videreformidlet til TI. Videre fastslås at krav mot trekkpliktige kreves inn av TI etter loven her.

Første ledd bestemmer at trekkpliktige som ikke overholder trekk- og/ eller utbetalingsplikten skal grunngi årsaken til forsømmelsen. Dette er en parallell til gjeldende plikt for bidragspliktige til å grunngi unnlattelse av å betale bidrag, jf. gjeldende § 7 andre ledd og lovforslaget § 10. Det synes hensiktsmessig at trekkpliktige får plikt til å redegjøre for bakgrunnen for betalingsforsinkelsen. Dette synes utelukkende til trekkpliktiges egen fordel, idet overtredelser alt etter omstendighetene kan være straffbare.

Andre ledd slår for ordens skyld fast at ansvarsbeløp mot trekkpliktige innkreves etter reglene i bidragsinnkrevingsloven.

§ 13 Forretning for utleggspant som kan foretas av Innkrevingsentralen

Innkrevingsentralen kan innkreve forfalt bidrag ved å stifte utleggspant for kravet dersom panteretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til en tredjeperson, jf. panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen kan holdes på Innkrevingsentralens kontor etter tvangsfullbyrdelsesloven § 7–9 første ledd.

Til § 13

Bestemmelsen er identisk med gjeldende lov § 8 tredje ledd, bortsett fra at betegnelsen «Innkrevingsentralen for bidrag» er erstattet med betegnelsen «Innkrevingsentralen», og uttrykket «inn-drive» er erstattet med uttrykket «innkreve».

Paragrafen regulerer sentralens myndighet som særnamsmann i tilfeller der lønnstrekk og lignende ikke er tilstrekkelig for å innkreve bidraget. Det dreier seg for det første om myndighet til å stifte utlegg i realregistrerte formuesgoder som fast eiendom mv. For det andre kan sentralen stifte utleggspant i enkle pengekrav som for eksempel bankinnskudd ved underretning til debitor.

§ 14 Særskilt dekningsadgang

Innkrevingsentralen kan motregne forfalt bidrag i overskytende skatteforskuddsbeløp etter skatteavreg-

ningen og i krav på tilbakebetaling av for meget innbetalt merverdiavgift eller andre offentlige avgifter.

Innkrevingsentralen kan også motregne forfalt bidrag i andre fordringer som den bidragspliktige har på det offentlige, inkludert etterbetaling av ytelser etter folketrygdloven og andre stønadsløper, forutsatt at det etter dekningsloven er adgang til å ta utlegg i de aktuelle fordringene.

Til § 14

Bestemmelsen regulerer adgangen til å motregne bidrag i tilgodehavender i skatt og andre ytelser fra det offentlige. Bestemmelsen utvider dessuten gjeldende motregningsadgang til å omfatte andre fordringer på det offentlige enn skatt og merverdiavgift, jf. tilsvarende adgang for skatteoppkrevere etter skattebetalingsloven § 32 nr. 2.

Første ledd er identisk med gjeldende lov § 8 fjerde ledd, med unntak av at uttrykket «statlige» erstattes med «offentlige», slik at også refusjon av for meget betalte kommunale avgifter omfattes av motregningsadgangen.

I *andre ledd* foreslås en utvidelse av motregningsadgangen, slik at TI kan foreta motregning i andre fordringer enn for meget betalt skatt eller merverdiavgift som bidragspliktige har på det offentlige, såfremt dekningsloven tillater dette. Av andre fordringer på det offentlige kan nevnes ulike krav på offentlige tilskudd til næringsvirksomhet – f. eks krav på produksjonstilskott fra Statens kornforretning og etterbetalinger av pensjon og ulike stønader fra folketrygden. Det er et vilkår for motregning at fordringene er gjenstand for beslag etter dekningsloven §§ 2–4 til 2–7. For eksempel kan det bare motregnes i etterbetaling av trygd i den utstrekning vedkommendes krav til nødvendig livsopphold ikke rammes. Etter dekningsloven § 2–4 er det avgjørende hvorvidt fordringen på det offentlige har karakter av personlig lønn eller ikke.

Når det gjelder sosialkontorenes refusjonskrav i ulike ytelser etter folketrygdloven for utbetalt sosialhjelp, antas at dette refusjonskravet går foran. Dette forutsetter imidlertid at sosialkontoret i den enkelte sak klart og utvetydig har satt refusjonskravet som vilkår for sosialstøtten. Bidragskravet må også stille bak refusjonskrav som er direkte hjemlet i folketrygdloven og som gjelder andre ytelser gitt i etterbetalingsperioden.

Motregning kan også foretas overfor trekkpliktige i samme utstrekning som overfor bidragspliktige selv i saker der arbeidsgiver er gjort ansvarlig for unnlatt trekk og videreformidling av trekkbeløp.

§ 15 Midlertidig sikring

Innkrevingscentralen kan begjære arrest for krav som den innkrever etter loven her.

Før farskapsspørsmålet er endelig avgjort, kan arrest begjæres overfor den som etter det moren opplyser kan være far til barnet.

Til § 15

Bestemmelsen tilsvarer gjeldende lov § 13, men bestemmelsen i nevnte paragrafs første ledd andre punktum om at bidragsmottaker også kan begjære arrest foreslås sløyfet som unødvendig og lite praktisk. Mottaker har dessuten rett til å begjære arrest etter tvangfullbyrdelsesloven kapittel 14. TI vil uansett bruke de virkemidler som anses nødvendige på en profesjonell måte, og særlig med tanke på bidragsmottakers interesser.

Første ledd tilsvarer gjeldende § 13 første ledd første punktum, men det er foretatt språklige justeringer.

Andre ledd er identisk med gjeldende § 13 andre ledd.

§ 16 Utleggsforretning for alminnelig namsmann

Finner Innkrevingscentralen at forfalt bidrag bør søkes inndrevet ved forretning for utleggspant i tilfeller der den ikke selv kan holde forretningen, sender den begjæring om utlegg til namsmannen. Tvangsdekning i det formuesgodet som det er tatt utlegg i, skjer etter reglene i tvangfullbyrdelsesloven.

Til § 16

Bestemmelsen tilsvarer gjeldende lov § 9, men er noe omskrevet. Gjeldende bestemmelse har en henvisning til reglene om hvilke utleggsforretninger TI selv kan utføre (utleggsforretninger «etter 8 tredje ledd»), hvilket synes unødvendig, slik at tilsvarende henvisning ikke er tatt med i lovforslaget. Dessuten er uttrykket «de alminnelige reglene» i andre punktum sløyfet ved henvisningen til tvangfullbyrdelsesloven. Paragrafen er av ordensmessig art og sier kort hvordan TI skal be om bistand fra det ordinære namsapparatet.

§ 17 Beløpsmessige begrensninger

I saker der bidraget har opphørt å løpe, kan Innkrevingscentralen avslutte innkreving av bidragsgjeld dersom samlet gjeld i saken er lavere enn et halvt rettsgebyr. Gjeld til det offentlige skal i så fall slettes, mens privat gjeld overføres bidragsmottakeren for privat innkreving.

Til § 17

Bestemmelsen er ny og etablerer en beløpsmessig begrensning for TIs innkreving av gjeld i saker der bidraget har opphørt å løpe. I dag har TI mange aktive restgjeldssaker hvor skyldige beløp er bagatellmessige. I stedet for å beløpsfeste en grense i loven, er det mest praktisk å bygge nivået på en størrelse som reguleres årlig, slik at grensen foreslås satt til et halvt rettsgebyr (rettsgebyret er pr. 1. juli 2004 satt til 845 kroner). Beløpsgrensen er nærmere omtalt i punkt 12.

§ 18 Bidragskravenes beskyttelse ved konkurs mv.

Den del av lønn o.l. som den trekkpliktige skal holde tilbake, kan ikke trekkes inn i bidragspliktiges konkursbo og heller ikke gjøres til gjenstand for utlegg eller andre tvangsforføyninger fra fordringshaveres side.

Trukne beløp kan ikke trekkes inn i trekkpliktiges konkursbo eller på annen måte være gjenstand for fordringshaveres forføyninger. De trukne beløp tilhører bidragskreditorene og skal ved konkurs uten opphold overføres til Innkrevingscentralen.

Til § 18

Bestemmelsen regulerer i første ledd hvilken beskyttelse bidragsbeløp som er trukket av arbeidsgiver skal ha i bidragspliktiges konkursbo og i forhold til bidragspliktiges kreditorer generelt, mens andre ledd regulerer forholdet til trekkpliktiges konkursbo eller kreditorer.

Første ledd svarer til gjeldende lov § 8 andre ledd, men er presisert ved at uttrykket «skyldnerens konkursbo» er erstattet med «bidragspliktiges konkursbo». Dette er gjort for å unngå misforståelser. Enkelte har tolket «skyldneren» til å være arbeidsgivers konkursbo, se tilsvarende regulering for trekkpliktige i andre ledd.

Andre ledd er nytt og fastslår at trukne beløp ikke kan trekkes inn i arbeidsgivers konkursbo eller på annen måte gjøres til gjenstand for kreditorbeslag, og at trukne bidragsbeløp (jf. tilsvarende for skattekrav i skattebetalingsloven § 11 nr. 4) skal tilhøre bidragskreditorene og overføres til Innkrevingscentralen. I dag blir trukne beløp en del av blets midler ved konkurs mv. Forslaget innebærer derfor en betydelig styrking av bidragskravenes stilling i disse sammenhengene, se nærmere omtale i punkt 7.3.

Kapittel 3. Opplysningsplikt**§ 19 Bidragspliktiges opplysningsplikt**

Bidragspliktige skal ukrevd, og innen åtte dager, opplyse Innkrevingscentralen om skifte av bo- eller oppholdssted.

Innkrevingscentralen kan kreve at bidragspliktige gir opplysninger om sine arbeids-, inntekts- og formuesforhold. Det samme gjelder andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av vedkommendes betalingsevne, jf. dekningsloven § 2–7.

Til § 19

Bestemmelsen om bidragspliktiges generelle opplysningsplikt skiller mellom plikten for bidragspliktige til å gi opplysninger av eget tiltak (første ledd), og tilfellene hvor TI kan kreve opplysninger for å kartlegge bidragspliktiges økonomi som ledd i en betalingsevnevurdering (andre ledd).

Første ledd tilsvarer gjeldende lov § 7 andre ledd andre punktum, bortsett fra at gjeldende krav om å måtte melde endringer i arbeidssted er sløyfet som unødvendig. Det er først ved mislighold at TI har behov for slike opplysninger. Dessuten kan TI alltid kreve dette etter lovforslaget andre ledd. Nytt er også at bosted er tilføyd som en av de opplysninger som bidragspliktige alltid må gi av eget tiltak. Bidragspliktiges bosted kan i enkelte tilfeller være et annet sted enn hvor vedkommende tidvis oppholder seg.

Andre ledd første punktum er nytt og gir en generell adgang for TI til å kreve opplysninger om bidragspliktiges arbeids-, inntekts- og formuesforhold. Dette utfyller den spesielle opplysningsplikten ved mislighold i gjeldende lov § 7 (se lovforslaget § 10). TI bør kunne kreve opplysninger om de sider av bidragspliktiges økonomi som vil være relevant i bidragsinnkrevingen i forbindelse med vurdering av konkret betalingsevne. Tilsvarende hjemmel som ledd i bidragsfastsettelsen fins i barneloven § 10 andre ledd.

Adgangen til å kreve opplysninger er ytterligere presisert i *andre ledd andre punktum* slik at det klart framgår at TI kan kreve økonomiske og andre opplysninger når vedkommende, selv om det ikke er konstatert mislighold, hevder å ha slike betalingsproblemer at det bryter med kravene i dekningsloven til å ha tilstrekkelig med midler til eget og husstandens livsopphold.

§ 20 Trekkpliktiges opplysningsplikt

Innkrevingscentralen kan kreve at arbeidsgiveren eller annen trekkpliktig gir opplysninger om bidragspliktiges inntekts- og formuesforhold.

Til § 20

Bestemmelsen tilsvarer gjeldende § 10 første ledd, men med enkelte språklige justeringer. Gjeldende begrep «Innkrevingscentralen for bidrag» er erstat-

tet med «Innkrevingscentralen». I tillegg er gjeldende uttrykk i § 10 første ledd «eller den som i tilfelle er ansvarlig for at trekk blir foretatt» erstattet med uttrykket «annen trekkpliktig» av språklige hensyn. Endelig er «..bidragsskyldnerens formues- og inntektsforhold..» erstattet med «..bidragspliktiges inntekts- og formuesforhold..» Inntektsforholdene er vanligvis mer sentrale enn bidragspliktiges formue og bør nevnes først.

§ 21 Opplysningsplikt for andre

Innkrevingscentralen kan kreve at likningsmyndighetene gir opplysninger om inntekts- og formuesforholdene til bidragspliktige så vel etter tidligere likninger som etter siste selvangivelse, og også om hvordan ansettelsene er framkommet. Innkrevingscentralen kan videre kreve at skattefogdene gir opplysninger om arv og gaver som det skal gis melding om etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver.

Innkrevingscentralen kan kreve at forsikringselskaper, banker og andre som har formuesverdier til forvaring eller forvaltning, skal gi Innkrevingscentralen opplysninger om midler som tilhører en bidragspliktig.

Bidragspliktiges nærstående som nevnt i § 11 tredje ledd, kan pålegges å gi Innkrevingscentralen opplysninger om sine arbeids-, inntekts- og formuesforhold dersom det er grunn til mistanke om at den eller de nærstående medvirker til forsømmelse av bidragsplikten. Innkrevingscentralen kan i slike tilfelle også kreve opplysninger om nærstående etter reglene i første og andre ledd.

Rikstrykdeverket kan også kreve opplysninger som nevnt i paragrafen her.

Til § 21

Bestemmelsen tilsvarer gjeldende § 10 andre til fjerde ledd, men er noe utvidet og omskrevet. Opplysningsplikten er utvidet til å omfatte adgang til å innhente opplysninger fra skattefogdene og fra pårørende og andre nærstående om egen økonomi når dette er viktig for å sikre et mest mulig korrekt bidragstrekk etter dekningsloven.

Første ledd første punktum tilsvarer gjeldende § 10 andre ledd andre punktum med visse språklige justeringer og angir adgangen til å kreve opplysninger om bidragspliktiges økonomi fra skattemyndighetene, som er Innkrevingscentralens hovedkilde for slike opplysninger.

I *første ledd andre punktum* innføres en hjemmel til å innhente opplysninger om bidragspliktige fra skattefogdene om arv og gaver som det skal gis melding om etter loven om avgift på arv og visse gaver. Dette er tatt særlig med sikte på opplysninger

om arvemeldinger fra skattefogdene. Hjemmelen er ny og er nærmere omtalt i punkt 6.2 foran.

Andre ledd tilsvarende gjeldende § 10 tredje ledd, men «Innkrevingsssentralen for bidrag» er erstattet med «Innkrevingsssentralen» og «bidragsskyldner» er erstattet med «bidragspliktig».

Tredje ledd er nytt og innfører plikt for bidragspliktiges nærstående til å gi slike opplysninger om egne økonomiske forhold som er nødvendige for å sikre et riktig bidragstrekk, sikre kravet generelt og unngå at nærstående personer bidrar til unndragelse av forsørgingsplikten. Som nevnt kan bidraget under visse omstendigheter innkreves hos nærstående personer, se lovforslaget § 11 tredje ledd og definisjonen av nære slektninger i lovforslaget § 3 femte ledd. Opplysningsplikten tar sikte på å effektivisere slik innkreving. Av samme grunn foreslås innført adgang til å innhente opplysninger om nærstående fra ligningsmyndighetene, skattefogdene, banker o.l. Forslaget er nærmere omtalt i punkt 6.3 foran.

Fjerde ledd svarer til gjeldende lov § 10 fjerde ledd, men er noe omskrevet av språklige hensyn.

Kapittel 4. Saksbehandling og klage

§ 22 Saksbehandling

Ved Innkrevingsssentralens tvangsfullbyrdelse etter loven her gjelder tvangsfullbyrdelsesloven §§ 5–6 til 5–15, §§ 5–17 til 5–19, § 7–9 og §§ 7–11 til 7–28 om gjennomføring av utleggsforretningen så langt de passer.

Motregning etter § 14 gjennomføres ved at Innkrevingsssentralen gir pålegg til den som skal foreta utbetalingen på det offentliges vegne om å overføre det aktuelle beløpet til sentralen. Samtidig skal skyldneren gis underretning om motregningen og om klagefristen etter § 23 andre ledd.

Til § 22

Bestemmelsens *første ledd første punktum* svarer til gjeldende lov § 15 første ledd, men henvisningen til tvangsfullbyrdelsesloven regler om klage mv. er i forslaget til ny lov flyttet til § 23. Videre er å merke at gjeldende lov gir en generell henvisning til «tvangsfullbyrdelseslovens regler om gjennomføring av utleggsforretningen», mens det i lovforslaget gis en konkret oppregning av hvilke paragrafer i tvangsfullbyrdelsesloven som får anvendelse. Etersom det i praksis vil være aktuelt å foreta tilpasninger når bestemmelsene anvendes ved tvangsinnkreving av bidrag, er det føyd til et forbehold om at de aktuelle bestemmelsene gjelder «så langt de passer».

Alle de nevnte bestemmelsene i tvangsfullbyr-

delsesloven er ikke like aktuelle for TI som sentralisert særnamsmann. F.eks. er det ikke aktuelt å pålegge partene møteplikt for TI etter tvangsfullbyrdelsesloven § 5–8.

Det samme gjelder unntak i oppregningen fra regelen i tvangsfullbyrdelsesloven § 7–10 om varsling. Bakgrunnen er behovet for å presisere gjeldende adgang for TI til å iverksette utleggstrekk ved mislighold uten å foreta særskilt varsel utover skriftlig underretning ved purring. Varslingsrutinene ved TI er fullt ut tilfredsstillende, og de generelle reglene for varsling av tid og sted for utleggsforretninger er lite egnet for utleggsforretninger som avholdes som kontorforretninger.

Tvangsfullbyrdelsesloven § 7–25 om å gi partene utskrift fra namsboken når en sak avsluttes, er et annet eksempel på en bestemmelse som må tilpasses. På bakgrunn av at utlegg mv. skjer ved kontorforretning, fører ikke TI namsbok i den forstand som loven kan synes å bruke uttrykket. Alle relevante opplysninger som skal finnes i namsboken, vil imidlertid være registrert ved TI og tilgjengelig for partene og blir også meddelt.

Det kan likevel reises spørsmål om TIs registrering av de aktuelle opplysningene i tilstrekkelig grad tilfredsstillende de formelle kravene i tvangsfullbyrdelsesloven. Departementet har tatt spørsmålet opp med TI med sikte på hensiktsmessige og korrekte løsninger på dette punktet i samråd med Justisdepartementet.

Andre ledd er nytt og slår fast at motregning skal skje ved pålegg overfor den som skal foreta utbetalingen på det offentliges vegne. Videre presiseres at skyldneren skal varsles om at motregning foretas og at han har klagerett med klagefrist på en måned. Motregning er forøvrig, på samme måte som utlegg, undergitt dekningslovens regler bl.a. om at kravet må være gjenstand for beslag og at skyldneren har rett til å beholde tilstrekkelige midler til underhold mv., se lovforslaget § 14 andre ledd.

§ 23 Klage over tvangsfullbyrdelse og motregning

Tvangsfullbyrdelsesloven § 5–16 om klage gjelder tilsvarende for beslutninger om tvangsfullbyrdelse etter loven her.

Klageadgangen etter første ledd gjelder også beslutning om motregning etter § 14. Klagefristen er en måned etter at motregning er foretatt.

Dersom det er grunn til å anta at en nærmere begrunnelse for beslutningen kan føre til at klagen blir trukket tilbake, kan Innkrevingsssentralen, uten hinder av reglene i tvangsfullbyrdelsesloven § 5–16 andre ledd andre punktum, gi klageren begrunnelsen med spørsmål om klagen opprettholdes.

Til § 23

Første ledd omhandler klage over TIs tvangfullbyrdelse etter bidragsinnkrevingsloven og tilsvarende del av gjeldende lov § 15 første ledd første punktum som refererer seg til klage. Tvangfullbyrdsloven § 5–16 om klage skal gjelde. Klagen går til tingretten (namsretten) i Sør-Varanger.

Andre ledd tilsvarende gjeldende § 15 første ledd andre punktum, og fastslår at klageadgangen etter første ledd også omfatter motregning. Motregning vil normalt ikke omfattes av tvangfullbyrdsloven, men den foreslåtte bestemmelsen innebærer at motregning skal behandles som tvangfullbyrdelse med klage til tingretten. I tillegg er det i andre punktum tilføyd en klagefrist på 1 måned etter at motregning er foretatt.

Tredje ledd har ingen parallell i gjeldende lov. Det åpnes for at TI etter å ha mottatt en klage skal kunne gi en nærmere begrunnelse for sin beslutning når det er grunn til å anta at klagen da vil bli trukket tilbake. Tvangfullbyrdsloven § 5–16 andre ledd andre punktum foreskriver at skal namsmannen «uten opphold» skal forelegge klagen for tingretten. Dette har vært forstått bokstavelig, slik at TI ikke har adgang til å ta en nærmere oppklaringsrunde med saksøker før saken går til rettslig klagebehandling. Det foreslås derfor at nevnte bestemmelse i tvangfullbyrdsloven ikke skal være til hinder for en oppklaringsrunde som beskrevet.

Praksis har vist at misforståelser kan unngås dersom TI får mulighet til å forklare nærmere vedtakets innhold og de rettsregler som er anvendt. Adgangen til å gi en nærmere begrunnelse er særlig aktuell å benytte når forholdet er regulert ved klare lovbestemmelser. Dersom TI kan forhindre at en rekke uberettigede klager framsettes for tingretten, vil dette ha prosessøkonomiske fordeler, samtidig som klageren sparer et rettsgebyr og eventuelle andre saksomkostninger. Det vises sammenligningsvis til en tilsvarende bestemmelse i trygde- rettsloven § 13 andre ledd.

§ 24 Klage over andre vedtak mv.

Avgjørelser som treffes av Innkrevingscentralen og som ikke går ut på tvangfullbyrdelse, kan påklages til Rikstrykdeverket for så vidt de etter sin art er enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 3 første ledd.

Tilbud om eller endring av betalingsordning etter § 10 kan ikke påklages.

Til § 24

Paragrafen bestemmer at TIs vedtak som ikke anses som del av tvangfullbyrdelsen kan påklages til

Rikstrykdeverket. Dette kan f.eks. være klager over ileggelse av gebyr ved forsinket betaling. I tillegg er det presisert at tilbud om en frivillig betalingsordning etter lovforslaget § 10 ikke kan påklages.

Første ledd er identisk med gjeldende lov § 15 andre ledd, med unntak av at «innkrevingscentralen for bidrag» er erstattet med «Innkrevingscentralen».

Andre ledd er nytt i forhold til gjeldende lov og presiserer at en betalingsplan som bidragspliktige frivillig har gått med på og betaler bidrag etter, ikke omfattes av tvangfullbyrdslovens regler om klage mv. Derved understrekes sentralens adgang til når som helst å endre betalingsordningen (innenfor dekningslovens krav om tilstrekkelig livsopphold) når forholdene tilsier det (f. eks. økt inntekt, formue og lignende.), uten at bidragspliktige kan påklage dette ved å hevde at betalingsøkningen er et «avtalebrudd».

*Kapittel 5. Tilbakekreving av bidrag og bidragsforskott mv.**§ 25 Tilbakekreving ved dobbeltheving av betalingsanvisning*

Dersom en anvisning for utbetaling av bidragsforskott eller bidrag for en termin er kommet bort, og det er utstedt en ny anvisning mot erklæring fra mottakeren om å returnere den tidligere anvisningen dersom den skulle komme til rette, skal det som er for meget utbetalt på grunn av at mottakeren hever begge anvisninger, motregnes i senere utbetalingstermin.

Dersom det for meget utbetalte ikke kan gjøres opp som nevnt i første ledd, kan beløpet innkreves etter reglene i loven her.

Til § 25

Første ledd er, bortsett fra en mindre språklig justering, identisk med gjeldende lov § 14 nr. 1.

Andre ledd er nytt og presiserer at kravet kan innkreves etter reglene i bidragsinnkrevingsloven dersom det ikke kan gjøres opp ved trekk i framtidige terminer.

§ 26 Tilbakekreving ved feilutbetalinger

Beløp som Innkrevingscentralen har utbetalt til personer som ikke hadde krav på utbetalingen, skal kreves tilbake dersom den som har fått utbetalingen forsto eller burde ha forstått at den skyldtes en feil.

Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for underholdsbidrag til ektefelle eller barn som bidragspliktige har betalt direkte til bidragsmottaker etter at bidragspliktige er gjort kjent med at betaling skal skje til Innkrevingscentralen. Som betaling direkte til bi-

dragsmottaker regnes også betaling til tredjeperson etter oppfordring fra bidragsmottaker.

Til § 26

Første ledd svarer til gjeldende lov § 14 nr. 2 første ledd bokstav a sett i sammenheng med bestemmelsens andre ledd. Bestemmelsen er omformulert under hensyn til den foreslåtte omdisponeringen av loven, og uttrykket «kan kreves tilbake» er erstattet med «skal kreves tilbake» for å bringe ordlyden i samsvar med praksis, som er streng.

Andre ledd svarer til gjeldende lov § 14 nr. 2 første ledd bokstav b sett i sammenheng med bestemmelsens andre ledd. Bestemmelsen er omformulert under hensyn til den foreslåtte endrede utforming av loven.

§ 27 Oppgjør ved betaling av bidrag til andre enn Innkrevingsentralen

Bidragspliktig som er gjort kjent med at bidraget skal betales til Innkrevingsentralen, kan pålegges å betale beløpet på nytt dersom bidragspliktige likevel betaler bidraget til andre. Dette gjelder likevel bare i den utstrekning bidraget ikke blir krevd inn fra mottakeren etter § 26 andre ledd.

Til § 27

Bestemmelsen svarer til gjeldende lov § 14 nr. 2 tredje ledd, men er betydelig omskrevet av språklige hensyn og på grunn av omdisponeringen av loven.

§ 28 Innkrevingsmåten

Beløp som kreves tilbake etter § 26 eller etter pålegg om å betale på nytt etter § 27, kan innkreves av Innkrevingsentralen etter reglene i loven her. Ved tilbakebetalingskrav som retter seg mot bidragsmottaker, kan det likevel foretas trekk i løpende terminer eller i etterbetaling av bidragsforskott eller bidrag.

Til § 28

Første punktum er nytt og fastslår at innkreving kan skje etter reglene i loven når trekk i løpende terminer eller frivillig tilbakebetaling ikke er aktuelt. Dette innebærer at en uberettiget mottaker av utbetalingen, eller bidragspliktige som har unnlatt å følge pålegg om å betale bidraget til TI, først får tilbud om frivillig betaling. Dersom beløpet ikke innbetales frivillig, kan det tvangsinnkreves på samme måte som ordinære bidrag, jf. lovforslaget § 7, som fastslår at alle krav som innkreves etter loven er tvangsgrunnlag for utlegg.

Andre punktum svarer til gjeldende § 14 nr. 2 fjerde ledd, men med enkelte språklige tilpasninger. Bestemmelsen er nødvendig fordi tilbakebetalingskravet normalt vil rette seg mot den som mottar bidrag/forskott på vegne av barn, mens det er barna som har rett til bidraget/forskottet som det eventuelt skal trekkes i.

§ 29 Avgjørelsesmyndighet mv.

Vedtak om tilbakekreving etter §§ 25 og 26 og pålegg etter § 27 treffes av bidragsfogden. Vedtaket kan påklages til fylkestyngdekantoret.

Innkreving etter §§ 26 og 27 kan ikke iverksettes før eventuell klage er avgjort.

§ 29

Første ledd svarer til gjeldende lov § 14 nr. 3 og § 15 siste ledd.

Andre ledd er identisk med gjeldende § 14 nr. 2 femte ledd, bortsett fra at henvisningene til de aktuelle lovbestemmelsene er endret som følge av endret plassering i forslaget til ny lov.

Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser

§ 30 Uerholdelige bidragskrav

Et bidragskrav anses som uerholdelig når Innkrevingsentralen har forsøkt innkreving etter reglene i loven her uten at det er registrert innbetalinger de siste to årene.

I saker med uerholdelige bidragskrav kan innkrevningstiltak begrenses til regelmessig maskinell kontroll mot tilgjengelige registre, og slike krav skal tas ut av det ordinære bidragsregnskapet.

Bidragskrav som har vært ansett som uerholdelige i minst åtte år, skal ikke lenger innkreves etter loven her. Offentlige bidragskrav skal da slettes. Den delen av kravet som tilfaller en privat part skal overføres vedkommende for privat innkreving. Bestemmelsene i leddet her gjelder ikke dersom det fortsatt er løpende bidrag i saken.

Til § 30

Bestemmelsen er ny og beskriver hva som skal til for et krav skal regnes som uerholdelig. Den gir samtidig TI mulighet til å slette bidragsgjeld i tilfeller der debitor åpenbart ikke er i stand til å betale, og heller ikke anses å være i en livssituasjon hvor det er realistisk å regne med betalingsevne i framtiden. Det er foreslått gitt hjemmel til å gi utfyllende forskrifter, jf. lovforslaget § 36 bokstav a. Gjeldende forskrift av 9. januar 2001 med hjemmel i § 16 om innkreving og regnskapsmessig behandling av uerholdelige bidragskrav mv. gir bare adgang til tiltak

som nevnt i andre ledd her, nemlig å redusere innkrevingssaktiviteten til maskinell kontroll og ta saken ut av det ordinære regnskapet. Bidragsgjeld kan ikke slettes i dag, med mindre den foreldes etter ordinære foreldelsesregler. Spørsmålet om å innføre adgang til sletting av gjeld mv. er nærmere omtalt i punkt 10 foran.

Første ledd beskriver når et krav skal anses for uerholdelig. Dette svarer til vilkårene i gjeldende forskrift av 9. januar 2001 § 3, men er utformet mer generelt og kortfattet. De uttømmende vilkårene i forskriften vil bli videreført i ny forskrift.

Andre ledd svarer til nevnte forskrift §§ 4 og 5, men er noe mindre detaljert enn forskriften. Også her vil forskriftens mer utfyllende tekst bli videreført.

Tredje ledd er nytt og gir adgang til å slette offentlig gjeld som har vært uerholdelig i åtte år, og samtidig overlate eventuell privat gjeld til bidragsberettigede for privat innkreving. Det slås fast i *fjerde punktum* at sletting bare er aktuelt i saker der det utelukkende er bidragsgjeld. Sletting kan således aldri skje i saker der det fremdeles løper bidrag. Det vises til punkt 10 foran.

§ 31 Innkrevingssentralens partsstilling

Innkrevingssentralen utøver statens partsstilling ved tvangsforretning for namsmannen og annen rettslig behandling i forbindelse med innkreving og sikring av krav som inndrives etter loven her.

Innkrevingssentralen kan herunder begjære konkurs og generelt opptre som fordringshaver i saker om gjeldsforhandling, gjeldsordning, behandling av dødsbo, tvangsakkord og konkurs for å ivareta folketrygdens krav på refusjon i bidrag for dekning av utlagt bidragsforskott. I den utstrekning det er private krav i slike saker, opptre Innkrevingssentralen også på vegne av bidragsmottaker.

Rikstrygdeverket kan overta utøvelsen av partstillingen i enkeltsaker eller i grupper av saker.

Til § 31

Første ledd svarer til gjeldende lov § 18 første punktum, men er noe omformulert.

Andre ledd inneholder en presisering av sentralens myndighet til å opptre i konkurs- gjeldsordnings-, gjeldsforhandlings- og tvangsakkordssaker på vegne av det offentlige som kravhaver mv. Praxis har vært varierende på dette punkt, og det synes hensiktsmessig at TI får et sikkert grunnlag for å påvirke gjeldsforhandlinger mv. på et tidlig nok stadium i prosessen. Andre ledd presiserer også at TI kan opptre på vegne av bidragsmottaker i de nevnte sakene. Det synes praktisk at TI kan opptre på veg-

ne av både offentlige og private krav så lenge kravene er under innfordring ved sentralen.

Tredje ledd er identisk med gjeldende § 18 andre punktum.

§ 32 Ettersøking

Når bidragspliktiges oppholdssted ikke er kjent, kan Innkrevingssentralen kreve vedkommende ettersøkt gjennom politiet.

Til § 32

Bestemmelsen tilsvarende gjeldende lov § 11, men med følgende endringer:

- Uttrykket «bidragsskyldner» er erstattet med «bidragspliktige» for å presisere at adgangen til ettersøking også er ment å omfatte tilfeller der det er grunn til å frykte unndragelse av framtidige forpliktelser.
- Bidragsfogdens adgang etter gjeldende bestemmelse til ettersøking er sløyfet, fordi det er upraktisk at trygdekontorene gjør dette. Innkrevingssentralen har imidlertid rutiner for slik ettersøking.
- Presiseringen «om nødvendig ved etterlysning i Polititidende» foreslås sløyfet som unødvendig. Dersom en person etterlyses, kan politiet ettersøke med bruk av de virkemidler som det generelt er adgang til uten at virkemidlene må nevnes spesielt i bidragsinnkrevingen.

§ 33 Straffebestemmelser

Den som forsettlig eller uaktsomt unnlater å betale løpende bidrag eller bidragsgjeld som innkreves etter denne lov, selv om vedkommende har eller har hatt midler til å betale eller evne til å skaffe seg midler, straffes med bøter eller med fengsel i inntil seks måneder. Dette gjelder likevel ikke tilfeller der farskapet er omtvistet og bidrag innkreves før det foreligger rettskraftig dom i farskapssak.

Trekkpliktig som forsettlig eller uaktsomt unnlater å foreta trekk eller betale videre trukne beløp, jf. tvangsfullbyrdelsesloven § 7–22, straffes med bøter.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer opplysningsplikten etter § 10, § 12 første ledd eller §§ 19 til 21 ved å unnlate å gi opplysninger eller gi uriktige opplysninger, straffes med bøter eller med fengsel i inntil tre måneder.

Overtredelser som nevnt i første til tredje ledd regnes som forseelser.

Foreldelsesfristen for adgangen til å reise straffesak etter loven her er fem år.

Til § 33

Bestemmelsen omhandler straff ved unnlattelse av å betale bidrag, ved forsømmelse av pliktene som trekkpliktig og ved brudd på opplysningsplikten. Paragrafen svarer for bidragspliktiges vedkommende til gjeldende lov § 7 fjerde ledd og § 12, men innebærer for øvrig en utvidelse av hvem som kan rammes av straffebestemmelsene i bidragsinnkrevingsloven og hvilke forhold som kan betinge straff etter samme lov. Videre inneholder § 33 en forlenget foreldelsesfrist for å reise straffesaker. Endringene i straffebestemmelsenes omfang er nærmere drøftet i punkt 8 foran.

Første ledd første punktum tilsvarende gjeldende lov § 12 første ledd første punktum, men er omformulert slik at bestemmelsen rammer forsømt betaling av løpende bidrag så vel som av bidragsgjeld. Det vil bestå et straffbart forhold inntil bidragsplikten eller bidragsgjelden eventuelt er falt bort ved foreldelse. Gjeldende bestemmelse er noe snevert formulert på dette punktet, noe som bl.a. har ført til tvil om i hvilken utstrekning man kan straffe bidragspliktige for tidligere unnlattelser i tilfeller hvor det ikke har vært innbetalt bidrag over en lang periode.

Bidragspliktiges forsømmelse av å betale purregebyrer mv. som innkreves etter loven er straffebelegget i dag. Dette foreslås tatt ut ved at passusen «eller andre pengeytelser som innkreves etter denne lov» sløyfes. Slike forgåelser har liten betydning i forhold til forsømmelse av selve bidragsplikten.

Videre foreslås passusen i gjeldende lov «såframt ikke strengere straffebestemmelse kommer til anvendelse» sløyfet. Passusen henspiller på straffeloven § 219, som imidlertid dreier seg om alvorlig vanrøkt av barn. Så vidt vites har bestemmelsen i moderne tid ikke vært anvendt som følge av brudd på bidragsplikten. I dagens velferdssamfunn er barnets behov for materiell omsorg fra bidragspliktiges side i stor grad dekket opp av ulike støtteordninger (bl.a. bidragsforskott), slik at bidragspliktiges forsømmelse av underholdsplikten ikke får slike fatale følger som § 219 var ment å fange opp. Det antas at straffebudene i gjeldende innkrevingslov er tilstrekkelig som «ris bak speilet», og gir en følbart straff etter de strafferammer som gjelder. Konsekvensene av å sløyfe henvisningen til strengere straffebud er således at unnlattelse av å betale bidrag bare kan rammes strafferettslig av bestemmelser i innkrevingsloven. Som nevnt er dette imidlertid bare en endring i teorien, ikke i praksis.

Første ledd andre punktum tilsvarende gjeldende lov § 12 andre ledd og gjør unntak fra straffebestemmelsen når farskapet er omtvistet.

Andre ledd gjeninnfører særregulering av straff for trekkpliktige i bidragsinnkrevingsloven (tatt ut av innkrevingsloven i forbindelse med ny tvangfullbyrdelseslov i 1992). Det slås fast at trekkpliktig som forsettlig eller uaktsomt unnlater å foreta trekk eller viderebefordre trukne midler kan straffes med bøter, jf. tilsvarende generelle regulering i straffeloven § 343.

Tredje ledd om brudd på opplysningsplikten, svarer for bidragspliktiges vedkommende til straffebestemmelsen i gjeldende lov § 7 fjerde ledd første punktum. Bestemmelsen utvides imidlertid slik at alle som ikke følger opp opplysningsplikt etter loven kan straffes med bøter eller med fengsel inntil tre måneder. Det bemerkes videre at det etter gjeldende lov er straffbart å gi uriktige opplysninger til *bidragsfogden*. Bestemmelsene i lovforslaget om opplysningsplikt inneholder ingen plikt til å gi opplysninger til bidragsfogden. Trygdekontorene er i praksis ikke en aktør i innkrevingssakene, og det er derfor ingen grunn til å opprettholde alternativet «uriktige opplysninger til bidragsfogden» i de nye straffebestemmelsene. Når det gjelder utvidelsen av straffebestemmelsene, vises for øvrig til nærmere omtale i punkt 8.

Fjerde ledd er svarer til gjeldende lov § 12 første ledd andre punktum og fastlegger at overtredelse av straffebudene i bidragsinnkrevingsloven skal regnes som forseelser (ikke forbrytelser).

Femte ledd innebærer en utvidet foreldelsesfrist fra to til fem år for å reise straffesak i bidragssaker. Det er først og fremst i bidragssaker der det løpende bidrag har opphørt å løpe at det er behov for lengre frist. I saker der bidraget fortsatt løper, vil foreldelse sjelden inntre, da en kontinuerlig unnlattelse av å betale løpende bidrag bedømmes som et sammenhengende straffbart forhold, hvor foreldelse først begynner å løpe når en termin blir betalt eller bidragsplikten opphører. Se for øvrig omtalen i punkt 8.

§ 34 Utbetalingsmåten

Utbetalinger som foretas av Innkrevingsentralen skjer ved overføring til en bankkonto her i landet dersom mottakeren har eller oppretter en slik konto. Innkrevingsentralen kan kreve opplysninger om mottakerens kontonummer fra annet offentlig organ.

Dersom mottakeren ikke har bankkonto her i landet, velges utbetalingsmåten under hensyn til mottakerens ønske. Ved utbetaling til utlandet må mottakeren dekke merkostnadene i forhold til overføring til en bankkonto i Norge. Merkostnadene avregnes i utbetalingene.

Til § 34

Bestemmelsen er identisk med gjeldende lov § 19, med unntak av at forskriftshjemmelen i § 19 tredje ledd er flyttet til lovforslaget § 36 bokstav e.

§ 35 Revisjon mv.

Reglene om revisjon i folketrygdloven § 20–8 og reglene om plikt til å holde folketrygdens midler skilt fra øvrige midler mv. etter folketrygdloven § 23–11 første og andre ledd gjelder tilsvarende.

Til § 35

Bestemmelsen svarer til gjeldende lov § 17 andre ledd. I stedet for bare å henvide til nevnte paragrafer i folketrygdloven, nevnes det kort av informasjonsmessige hensyn hva reglene går ut på.

§ 36 Forskrifter

Departementet gir forskrifter om gjennomføringen av bestemmelsene i loven her, herunder om

- a) innkreving og regnskapsmessig behandling av uerholdelige bidragskrav mv. etter § 30, herunder regler om når et krav skal anses uerholdelig og om opphør av innkreving og sletting av krav,*
- b) rekkefølgen mellom offentlige krav og bidragsberettigedes krav ved fordelingen av innkrevd underholdsbidrag,*
- c) renter eller gebyr ved forsinket innbetaling av bidrag,*
- d) ileggelse av gebyr i forbindelse med innbetaling og utbetaling av underholdsbidrag, som i tilfelle blir å innkreve av Innkrevingsssentralen sammen med bidraget eller ved avregning i utbetalinger av bidrag,*
- e) gjennomføringen av bestemmelsene i § 34 om utbetalingsmåten for bidrag mv. Det kan herunder bestemmes at visse saker eller typer av saker skal unntas fra paragrafen,*
- f) hvordan trekkpliktige skal innbetale trukne beløp til Innkrevingsssentralen og om trekkpliktiges myndighet til å råde over trukne beløp.*

Til § 36

Gjeldende forskriftshjemler er, i tillegg til den nye hjemmelen i bokstav f, samlet i en paragraf. I dag er forskriftshjemplene spredt rundt i gjeldende lov. Det gis en generell hjemmel til å gi forskrifter, samtidig som det presiseres i de påfølgende bokstaver hvilke områder det er særlig aktuelt å gi nærmere regler om.

I dag benyttes dels uttrykket «kan gi forskrift» og dels uttrykket «gir forskrifter» selv om menin-

gen i begge tilfelle er at departementet har en valgfrihet hvorvidt man vil gi forskrifter eller ikke. Her brukes «gir forskrifter». Den generelle hjemmelen for gjennomføringsforskrifter svarer til gjeldende lov § 16 annet ledd.

Bokstav a svarer til forskriftshjemmelen i gjeldende § 16 første ledd, men er betydelig endret. Bestemmelsen er nå utformet i tråd med forskriften av 9. januar 2001 om behandling av uerholdelig gjeld. Gjeldende hjemmel gir bare adgang til å avskrive offentlige bidragskrav – ikke private krav – og har derfor vist seg å være utilstrekkelig for å oppnå en hensiktsmessig behandling av uerholdelige krav. Dessuten er uttrykket «avskrivning» så vidt upresist at det er usikkert om det omfatter kun å ta et krav ut av regnskapet eller om det også er ment å omfatte sletting/ ettergivelse. Gjeldende forskrift 9. januar 2001 nøyer seg med å gi adgang til å dempe innkrevingsaktiviteten overfor uerholdelige krav – både offentlige og private – og å skille ut uerholdelig gjeld fra inndrivbar gjeld i bidragsregnskapet. Det er altså i dag ikke adgang til slette gjeld. Hjemmel for dette er imidlertid tatt inn i lovforslaget § 30. Det vises for øvrig til punkt 10 foran.

Bokstav b er identisk med gjeldende lov § 17 første ledd.

Bokstav c er identisk med gjeldende lov § 7 tredje ledd.

Bokstav d er ny og gir hjemmel til å avkreve partene et gebyr for å dekke noe av statens kostnader ved betalingsformidlingen i bidrags saker. Det kan være aktuelt med et engangsgebyr for å anta saken til innkreving, eller et månedlig gebyr for inn- og utbetalinger. Et eventuelt gebyr vil praktisk bli å innkreve sammen med bidraget og/eller ved trekk i utbetalinger av bidrag, avhengig av hvorvidt et slikt gebyr i tilfelle skal betales bare av bidragspliktige, bare av bidragsmottaker eller deles mellom partene. Det vises til punkt 11.

Bokstav e svarer til gjeldende lov § 19 tredje ledd, men med enkelte omskrivninger.

Bokstav f er ny og gir hjemmel til å gi forskrift med nærmere regler om hvordan trekkpliktige skal kunne råde over trukne beløp og gjennomføre videformidling av beløpene til Innkrevingsssentralen. Det er usikkert i hvilken utstrekning det er behov for detaljregulering.

§ 37 Ikraftsettings- og overgangsbestemmelser

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid oppheves lov 9. desember 1955 nr. 5 om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven).

Loven får virkning også for saker der innkreving er igangsatt eller begjært igangsatt før lovens ikraft-

etting, likevel slik at straffebestemmelsene i § 33 bare gjelder for overtredelser som finner sted etter lovens ikraftsetting.

Forskrift om avgjørelsesmyndighet m v for Statens innkrevingsentral i saker om innkreving av underholdsbidrag, fastsatt av Sosialdepartementet 18. juni 1993 med hjemmel i bidragsinnkrevingsloven § 1 tredje ledd og § 16 første ledd og barneloven § 10 siste ledd, skal fortsatt gjelde.

Til § 37

Bestemmelsens *første ledd* gir hjemmel for Kongen til å bestemme når loven skal tre i kraft og at gjeldende lov da samtidig oppheves. Før loven kan tre i kraft må blant annet gjeldende forskrifter gjennomgås og eventuelt oppdateres. Det vil også være aktuelt å fastsette nye forskrifter. Det er derfor mest hensiktsmessig at Kongen bestemmer ikrafttredelsestidspunkt for loven.

I *andre ledd* er det inntatt generelle overgangsbestemmelser. Loven foreslås gitt anvendelse også i tilfelle der innkreving er igangsatt eller begjært igangsatt før loven trer i kraft. Loven svarer som det tidligere er gjort rede for i det alt vesentlige til gjeldende lov, og vil i tilsvarende grad føre til de samme resultater. Etter de foreslåtte overgangsreglene skal imidlertid straffebestemmelsene i § 33 bare gjelde for overtredelser som finner sted etter ikrafttredelsen. Som det vil gå fram av punkt 8, vil straffebestemmelsene i den nye bidragsinnkrevingsloven bli utvidet og omfatte nye forhold.

I *tredje ledd* foreslås en videreføring av forskrift fastsatt av Sosialdepartementet 18. juni 1993 med hjemmel i bidragsinnkrevingsloven § 1 tredje ledd og § 16 første ledd og barneloven § 10 siste ledd. Denne forskriften overførte innkrevingen i saker der bidrag opphørte å løpe senest 31. mars 1994 til Statens innkrevingsentral. Det er for tiden ikke aktuelt å tilbakeføre innkrevingen i disse sakene til TI, og forskriften bør derfor fortsatt ha en lovmessig forankring, Lovforslaget gir ikke hjemmel for tilsvarende overføring av saker, jf. merknadene til lovforslaget § 4.

§ 38 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

Til § 38

Paragrafen inneholder forslag til endringer i andre lover.

1. I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant skal § 5–13 andre ledd lyde:

(2) Regelen i første ledd gjelder ikke namsutlegg for krav på skatt og offentlig avgift. *Det samme gjelder namsutlegg for underholdsbidrag etter bidragsinnkrevingsloven § 13.*

Til § 5–13 (2):

Panteloven § 5–13 (1) er en regel om bortfall av materiell panterett og slår fast at namsutlegg på formuesgoder som ikke er realregistrerte, faller bort dersom det ikke begjæres tvangsdekning innen tre år etter stiftelsen av pantet. Av hensyn til behovet for en mest mulig effektiv innfordring av skatte- og avgiftskrav er disse krav unntatt fra treårsfristen.

For å sikre bidragskrav det samme rettsvern som skattekrav er § 5–13 (2) foreslått gitt en tilføyelse i nytt andre punktum slik at også namsutlegg i ikke-realregistrerte goder for dekning av bidragskrav skal kunne ha lengre frist enn 3 år. Følgen av unntaket fra treårsfristen i § 5–13 (1) blir at den generelle foreldelsesfristen på fem år for utlegg gjelder, jf. tinglysingsloven § 34 andre ledd og § 30, mens den materielle panteretten kan bestå utover den tid. I tilfeller der rettsvern for utlegget er etablert på annen måte enn ved registrering i Løsøreregistret, vil verken rettsvernet eller den materielle panteretten foreldes.

2. I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre skal § 78 lyde:

§ 78 Gjennomføring av avgjerder om tilskot og gebyr. Tvangsgrunnlag

Fostringstilskot krevjast inn av Innkrevjingsentralen for fostringstilskot etter reglane i bidragsinnkrevjingslova.

Avgjerd i tilskotssak er tvangsgrunnlag for utlegg. Avgjerda har rettsverknader og kan fullførast før ho er endeleg, om ikkje anna er fastsett. Oppfylingsfristen er tre dagar, om ikkje annan frist er fastsett.

Ei skriftleg avtale om tilskot er tvangsgrunnlag for utlegg når tilskot etter avtala vert kravd inn etter reglane i bidragsinnkrevjingslova. Det same gjeld ei avgjerd om gebyr som nemnd i § 70 andre stykket.

Vert tilskot som er gjort opp, sett ned etter § 74 andre leddet eller § 76, kan den tilskotspliktige krevje at Innkrevjingsentralen for fostringstilskot gjer frådrag i pålagt lønnstrekk m.m. på den måten og for dei terminane som sentralen finn rimeleg.

Til § 78:

Bestemmelsen foreslås endret både språklig og redigeringsmessig. I tillegg er det tatt inn presiseringer for å få med at også skriftlige avtaler og vedtak

om gebyr for fastsettelse av bidrag er tvangsgrunnlag for utlegg.

Første ledd tilsvarende gjeldende andre ledd, som foreslås flyttet til første ledd fordi det synes naturlig å innlede med hvilket organ som har ansvaret for gjennomføringen av bidragsforpliktelsen. Det er dessuten gjort språklige endringer for å få fram at det er Innkrevingsentralen som skal foreta innkrevningen.

Andre ledd er identisk med gjeldende første ledd, som blant annet slår fast at avgjørelser om bidrag er tvangsgrunnlag for utlegg.

Tredje ledd første punktum slår fast at også en skriftlig avtale om bidrag mellom partene i en bidrags sak har tvangsgrunnlag når TI skal innkreve bidraget. Avtaler om bidrag står i utgangspunktet svakere enn bidrag fastsatt av bidragsfogden, jf. nåværende første ledd første punktum. De har ikke tvangskraft generelt, men etter gjeldende rett og praksis har også bidragsavtalene tvangskraft fra det tidspunkt TI har overtatt saken for innkreving. Det vises også til forslaget til bidragsinnkrevingslov § 7, som generelt angir at alle krav som etter lov eller etter bestemmelse gitt med hjemmel i lov skal innkreves av Innkrevingsentralen, er tvangsgrunnlag. Det anses likevel hensiktsmessig å ha tvangsgrunnlaget uttrykt også i barneloven, bl.a. av informasjonshensyn.

I *tredje ledd andre punktum* presiseres at også vedtak om gebyr ved fastsettelse eller endring av bidrag er tvangsgrunnlag for utlegg. At fastsettesgebyret skal innkreves etter reglene i bidragsinnkrevingsloven er uttrykt i gebyrforskriften (forskrift om gebyr for offentlig fastsettelse av barnebidrag av 4. november 2001 § 4). Dette gir tilstrekkelig hjemmel for innkreving ved TI med de tvangsmidler sentralen rår over etter loven. Verken barneloven eller bidragsinnkrevingsloven har imidlertid i dag en uttrykkelig bestemmelse om at vedtak om gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg. Av samme grunn som når det gjelder avtaler er det hensiktsmessig å si dette klart i barneloven selv.

Fjerde ledd tilsvarende gjeldende tredje ledd og regulerer vedtak om å sette ned, eventuelt ettergi, bidrag tilbake i tid og hvordan man behandler bidrag som alt er betalt, slik at bidragspliktige har krav på tilbakebetaling. Bestemmelsen hjemler at man da kan gjøre opp dette ved avkortet innkreving av framtidige bidragsterminer. Henvisningene til de aktuelle bestemmelsene i barneloven presiseres. Vedtak om nedsettelse av bidrag tilbake i tid treffes etter barneloven § 74 andre ledd og § 76, som omhandler midlertidige bidragsvedtak.

3. I lov 17. februar 1989 nr. 2 om bidragsforskott skal § 8 lyde:

§ 8 Tilbakekreving m.v.

For meget utbetalt forskott tilbakekreves etter bestemmelsene i bidragsinnkrevingsloven §§ 25 til 29.

Til § 8:

Som følge av endret plassering av tilbakekrevingsbestemmelsene i forslag til ny lov om bidragsinnkreving må lovhenviingen i forskotteringsloven endres fra nå § 14 til §§ 25 til 29 i den nye bidragsinnkrevingsloven.

4. I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap skal § 85 nytt tredje ledd lyde:

Bidraget skal betales på forskudd for hver måned, fra og med den måned kravet oppstår og ut den kalendermåned retten til bidraget faller bort, dersom ikke annet er avtalt eller fastsatt.

Til § 85 nytt tredje ledd:

Bestemmelsen er ny og sikter på å etablere de samme regler for ektefellebidrag som for barnebidrag i forhold til når kravet begynner å løpe, forfallstidspunkt og opphørstidspunkt. Den tilsvarende bestemmelse for barnebidrag er i barneloven § 67 tredje ledd. Målet er primært administrativ forenkling ved at bidragsfogden og Innkrevingsentralen kan behandle en sak hvor både barnebidrag og ektefellebidrag stiller likt når det gjelder tidspunktet for igangsetting og innkreving. Samtidig vil partene beholde full rådighet ved at de fortsatt kan avtale et annet start-, opphørs- eller forfallstidspunkt.

5. I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester gjøres følgende endringer:

I § 9–2 første og andre ledd erstattes ordet «oppfostringsbidrag» med ordet «underholdsbidrag».

§ 9–2 femte ledd skal lyde:

Underholdsbidrag innkreves av Trygdeetatens innkrevingsentral etter bidragsinnkrevingsloven.

Til endringene i § 9–2

I *første og andre ledd* foreslås nåværende betegnelse «oppfostringsbidrag» erstattet med «underholdsbidrag» av hensyn til konsekvent begrepsbruk.

I femte ledd står det i dag at bidragsfogden krever inn bidrag. Endringen er en nødvendig følge av at TI fra 1992 har hatt ansvaret for innkrevingen av bidrag, mens trygdekontorene nå er bidragsfogd, men ikke deltar i innkrevingen.

Arbeids- og sosialdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven)

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1 *Anvendelsesområde*

Etter reglene i loven her innkreves underholdsbidrag som påhviler noen etter barneloven, ekte-skapsloven eller barnevernloven. Det samme gjelder andre krav som etter loven her eller andre lover skal innkreves av Trygdeetatens innkrevingsentral. Også krav på saksomkostninger som det offentlige er tilkjent i rettssaker om krav som nevnt i første og andre punktum, innkreves etter reglene i loven her.

§ 2 *Gjensidighetsavtaler*

Ved overenskomst med fremmed stat kan det bestemmes at en rettskraftig dom om underholdsbidrag som kan fullbyrdes der, også kan fullbyrdes i Norge. Det samme gjelder for annen rettsavgjørelse, forvaltningsvedtak eller skriftlig vedtakelse som kan tvangsfullbyrdes i vedkommende fremmede stat. Første punktum gjelder også for bidrag til utgifter ved fødselen og for kostnader som er pålagt den bidragspliktige i forbindelse med bidrags-saken.

Avtale som nevnt i første ledd kan også inngås med områder innenfor en stats territorium, som i

følge statens lovgivning er gitt myndighet til å inngå slike avtaler.

Fullbyrdingen av utenlandske bidragskrav mv. som nevnt i første og andre ledd skjer etter reglene i loven her. Bestemmelsene i tvangsfullbyrdesloven § 7–3 tredje ledd gjelder ikke.

Kongen kan gjøre unntak fra bestemmelsene i tredje ledd.

§ 3 *Definisjoner*

Med underholdsbidrag menes bidrag til barn eller ektefelle som er pålagt i tvangskraftig dom eller forvaltningsvedtak, eller som er fastsatt i skriftlig avtale.

Med bidragsmottaker menes den som har rett til å motta underholdsbidrag som bidragsberettiget eller på vegne av bidragsberettigede barn.

Med bidragspliktig menes den som er pålagt å betale underholdsbidrag.

Med trekkpliktig menes arbeidsgiver eller andre som er pålagt å foreta trekk i bidragspliktiges lønn mv. i medhold av § 11.

Med nære slektninger menes barn, barnebarn, foreldre, besteforeldre, søsken, søskenbarn, onkel, tante, nevø og niese.

§ 4 Innkrevingssentralen

Innkreving etter loven her foretas av Trygdeetatens innkrevingssentral (Innkrevingssentralen). Innkrevingssentralen er underlagt Rikstrygdeverket.

Departementet kan bestemme at innkreving skal skje gjennom en særskilt bidragsfogd dersom en av partene bor i utlandet. Reglene i loven her gjelder tilsvarende for slik særskilt bidragsfogd så langt de passer.

§ 5 Når Innkrevingssentralen skal foreta innkreving

Bidragsmottakeren eller bidragspliktige kan når som helst kreve at framtidige bidrag skal betales til Innkrevingssentralen. Det samme gjelder bidrag som er forfalt inntil ett år forut for den måned da kravet om innkreving blir framsatt. Innkrevingssentralen kan også overta innkrevingen av bidrag som er forfalt lenger tilbake i tid dersom det foreligger særlige grunner til at bidragsmottaker ikke har framsatt kravet tidligere.

Innkrevingssentralen skal alltid kreve inn det samlede underholdsbidrag når folketrygden har krav på refusjon i bidrag for utbetalt bidragsforskott etter forskotteringsloven. Innkrevingssentralen skal også kreve inn bidrag fastsatt etter barnevernloven § 9–2 på grunnlag av omsorgsovertakelse.

§ 6 Forholdet til farskap

Innkreving av underholdsbidrag til barn kan ikke iverksettes før farskapet er fastsatt etter reglene i barneloven. Bidrag som blir krevd inn før en dom er rettskraftig, eller etter at en farskapssak er gjenopptatt eller det er reist sak om endring av farskapet, skal avsettes og gjøres opp først når saken er endelig avgjort.

§ 7 Tvangsgrunnlag

Avgjørelse eller skriftlig avtale om underholdsbidrag og andre krav som etter loven her eller andre lover skal innkreves av Innkrevingssentralen, er tvangsgrunnlag for utlegg. Dette gjelder også når Innkrevingssentralen sender begjæring om utlegg til namsmannen etter § 16. Bidragskrav som overføres for privat innkreving etter §§ 17 og 30, beholder tvangsgrunnlaget.

Kapittel 2. Innkrevingen

§ 8 Igangsetting av innkreving

Bidragsfogden skal straks overføre saken til innkreving når henvendelse om dette er mottatt og det er klart at det foreligger grunnlag for innkreving, jf. § 5 og barneloven § 78.

Når det er nødvendig for å hindre at innkrevingen forsinkes vesentlig, skal innkreving av framtidige terminer iverksettes uten å vente på avklaring av om det er grunnlag for å kreve inn bidrag for tilbakelegte tidsrom.

§ 9 Betalingsfrister

Den bidragspliktige skal ukrevd og uten opphold betale forfalte bidragsterminer til Innkrevingssentralen.

Løpende bidrag skal betales forskottsvis for hver måned og på et så tidlig tidspunkt at bidraget kan være bidragsmottakeren i hende i begynnelsen av hver måned. Betalingsfristen fastsettes av Innkrevingssentralen.

§ 10 Betalingsordning ved mislighold

Dersom betalingsfristene etter § 9 ikke holdes, skal den bidragspliktige innen åtte dager etter fristen underrette Innkrevingssentralen om grunnen til dette og samtidig redegjøre for sine arbeids-, inntekts- og formuesforhold.

Dersom Innkrevingssentralen finner det hensiktsmessig, kan bidragspliktige tilbys en betalingsordning.

§ 11 Trekk i lønn e.l. ytelser

Blir et bidrag ikke betalt ved forfall, kan Innkrevingssentralen uten opphold innkreve den forfalte termin ved trekk i skyldnerens krav på lønn eller andre liknende ytelser etter reglene i dekningsloven § 2–7.

Når skyldneren har misligholdt sin bidragsplikt og ikke stiller sikkerhet, kan det gis pålegg om trekk også for uforfalte bidragskrav.

Bidrag pålagt en som arbeider i ektefellens, samboerens, foreldrenes eller andre nære slektningers bedrift, kan innkreves hos de nevnte personene.

§ 12 Trekkpliktiges oppgaver mv.

Dersom trekkpliktige ikke overholder trekkplikten etter tvangsfullbyrdesloven § 7–22, skal vedkommende snarest underrette Innkrevingssentralen om årsaken til unnlatelsen.

Krav mot trekkpliktige etter tvangsfullbyrdesloven § 7–22 tredje ledd kreves inn av Innkrevingssentralen etter reglene i loven her.

§ 13 Forretning for utleggspant som kan foretas av Innkrevingssentralen

Innkrevingssentralen kan innkreve forfalt bidrag ved å stifte utleggspant for kravet dersom pantretten kan gis rettsvern ved registrering i et register eller ved underretning til en tredjeperson, jf.

panteloven kapittel 5, og utleggsforretningen kan holdes på Innkrevingssentralens kontor etter tvangsfullbyrdsloven § 7–9 første ledd.

§ 14 Særskilt dekningsadgang

Innkrevingsentralen kan motregne forfalt bidrag i overskytende skatteforskuddsbeløp etter skatteavregningen og i krav på tilbakebetaling av for meget innbetalt merverdiavgift eller andre offentlige avgifter.

Innkrevingsentralen kan også motregne forfalt bidrag i andre fordringer som den bidragspliktige har på det offentlige, inkludert etterbetaling av ytelses etter folketrygdloven og andre stønadslover, forutsatt at det etter dekningsloven er adgang til å ta utlegg i de aktuelle fordringene.

§ 15 Midlertidig sikring

Innkrevingsentralen kan begjære arrest for krav som den innkrever etter loven her.

Før farskapsspørsmålet er endelig avgjort, kan arrest begjæres overfor den som etter det moren opplyser kan være far til barnet.

§ 16 Utleggsforretning for alminnelig namsmann

Finner Innkrevingssentralen at forfalt bidrag bør søkes inndrevet ved forretning for utleggspant i tilfeller der den ikke selv kan holde forretningen, sender den begjæring om utlegg til namsmannen. Tvangsdekning i det formuesgodet som det er tatt utlegg i, skjer etter reglene i tvangsfullbyrdsloven.

§ 17 Beløpsmessige begrensninger

I saker der bidraget har opphørt å løpe, kan Innkrevingssentralen avslutte innkreving av bidragsgjeld dersom samlet gjeld i saken er lavere enn et halvt rettsgebyr. Gjeld til det offentlige skal i så fall slettes, mens privat gjeld overføres bidragsmottakeren for privat innkreving.

§ 18 Bidragskravenes beskyttelse ved konkurs mv.

Den del av lønn o.l. som den trekkpliktige skal holde tilbake, kan ikke trekkes inn i bidragspliktiges konkursbo og heller ikke gjøres til gjenstand for utlegg eller andre tvangsforføyninger fra fordringshaveres side.

Trukne beløp kan ikke trekkes inn i trekkpliktiges konkursbo eller på annen måte være gjenstand for fordringshaveres forføyninger. De trukne beløp tilhører bidragskreditorene og skal ved konkurs uten opphold overføres til Innkrevingssentralen.

Kapittel 3. Opplysningsplikt

§ 19 Bidragspliktiges opplysningsplikt

Bidragspliktige skal ukrevd, og innen åtte dager, opplyse Innkrevingssentralen om skifte av bo eller oppholdssted.

Innkrevingsentralen kan kreve at bidragspliktige gir opplysninger om sine arbeids-, inntekts- og formuesforhold. Det samme gjelder andre opplysninger som kan ha betydning for vurderingen av vedkommendes betalingssevne, jf. dekningsloven § 2–7.

§ 20 Trekkpliktiges opplysningsplikt

Innkrevingsentralen kan kreve at arbeidsgiveren eller annen trekkpliktig gir opplysninger om bidragspliktiges inntekts- og formuesforhold.

§ 21 Opplysningsplikt for andre

Innkrevingsentralen kan kreve at likningsmyndighetene gir opplysninger om inntekts- og formuesforholdene til bidragspliktige så vel etter tidligere likninger som etter siste selvangivelse, og også om hvordan ansettelsene er framkommet. Innkrevingssentralen kan videre kreve at skattefogdene gir opplysninger om arv og gaver som det skal gis melding om etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver.

Innkrevingsentralen kan kreve at forsikringselskaper, banker og andre som har formuesverdier til forvaring eller forvaltning, skal gi Innkrevingssentralen opplysninger om midler som tilhører en bidragspliktig.

Bidragspliktiges nærstående som nevnt i § 11 tredje ledd, kan pålegges å gi Innkrevingssentralen opplysninger om sine arbeids-, inntekts- og formuesforhold dersom det er grunn til mistanke om at den eller de nærstående medvirker til forsømmelse av bidragsplikten. Innkrevingssentralen kan i slike tilfelle også kreve opplysninger om nærstående etter reglene i første og andre ledd.

Rikstrykdeverket kan også kreve opplysninger som nevnt i paragrafen her.

Kapittel 4. Saksbehandling og klage

§ 22 Saksbehandling

Ved Innkrevingssentralens tvangsfullbyrdelse etter loven her gjelder tvangsfullbyrdsloven §§ 5–6 til 5–15, §§ 5–17 til 5–19, § 7–9 og §§ 7–11 til 7–28 om gjennomføring av utleggsforretningen så langt de passer.

Motregning etter § 14 gjennomføres ved at Innkrevingssentralen gir pålegg til den som skal foreta utbetalingen på det offentlige vegne om å overføre

det aktuelle beløpet til sentralen. Samtidig skal skyldneren gis underretning om motregningen og om klagefristen etter § 23 andre ledd.

§ 23 Klage over tvangfullbyrdelse og motregning

Tvangsfullbyrdesloven § 5–16 om klage gjelder tilsvarende for beslutninger om tvangfullbyrdelse etter loven her.

Klageadgangen etter første ledd gjelder også beslutning om motregning etter § 14. Klagefristen er en måned etter at motregning er foretatt.

Dersom det er grunn til å anta at en nærmere begrunnelse for beslutningen kan føre til at klagen blir trukket tilbake, kan Innkrevingsssentralen, uten hinder av reglene i tvangfullbyrdesloven § 5–16 andre ledd andre punktum, gi klageren begrunnelsen med spørsmål om klagen opprettholdes.

§ 24 Klage over andre vedtak mv.

Avgjørelser som treffes av Innkrevingsssentralen og som ikke går ut på tvangfullbyrdelse, kan påklages til Rikstrygdeverket for så vidt de etter sin art er enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 3 første ledd.

Tilbud om eller endring av betalingsordning etter § 10 kan ikke påklages.

Kapittel 5. Tilbakekreving av bidrag og bidragsforskott mv.

§ 25 Tilbakekreving ved dobbeltheving av betalingsanvisning

Dersom en anvisning for utbetaling av bidragsforskott eller bidrag for en termin er kommet bort, og det er utstedt en ny anvisning mot erklæring fra mottakeren om å returnere den tidligere anvisningen dersom den skulle komme til rette, skal det som er for meget utbetalt på grunn av at mottakeren hever begge anvisninger, motregnes i senere utbetalingstermin.

Dersom det for meget utbetalte ikke kan gjøres opp som nevnt i første ledd, kan beløpet innkreves etter reglene i loven her.

§ 26 Tilbakekreving ved feilutbetalinger

Beløp som Innkrevingsssentralen har utbetalt til personer som ikke hadde krav på utbetalingen, skal kreves tilbake dersom den som har fått utbetalingen forsto eller burde ha forstått at den skyldtes en feil.

Bestemmelsen i første ledd gjelder tilsvarende for underholdsbidrag til ektefelle eller barn som bidragspliktige har betalt direkte til bidragsmottaker etter at bidragspliktige er gjort kjent med at betaling skal skje til Innkrevingsssentralen. Som beta-

ling direkte til bidragsmottaker regnes også betaling til tredjeperson etter oppfordring fra bidragsmottaker.

§ 27 Oppgjør ved betaling av bidrag til andre enn Innkrevingsssentralen

Bidragspliktig som er gjort kjent med at bidraget skal betales til Innkrevingsssentralen, kan pålegges å betale beløpet på nytt dersom bidragspliktige likevel betaler bidraget til andre. Dette gjelder likevel bare i den utstrekning bidraget ikke blir krevd inn fra mottakeren etter § 26 andre ledd.

§ 28 Innkrevingsmåten

Beløp som kreves tilbake etter § 26 eller etter pålegg om å betale på nytt etter § 27, kan innkreves av Innkrevingsssentralen etter reglene i loven her. Ved tilbakebetalingskrav som retter seg mot bidragsmottaker, kan det likevel foretas trekk i løpende terminer eller i etterbetaling av bidragsforskott eller bidrag.

§ 29 Saksbehandling og gjennomføring av vedtaket

Vedtaket om tilbakekreving etter §§ 25 og 26 og pålegg etter § 27 treffes av bidragsfogden. Vedtaket kan påklages til fylkestyngdekontoret.

Innkreving etter §§ 26 og 27 kan ikke iverksettes før eventuell klage er avgjort.

Kapittel 6. Forskjellige bestemmelser

§ 30 Uerholdelige bidragskrav

Et bidragskrav anses som uerholdelig når Innkrevingsssentralen har forsøkt innkreving etter reglene i loven her uten at det er registrert innbetalinger de siste to årene.

I saker med uerholdelige bidragskrav kan innkrevingsstiltak begrenses til regelmessig maskinell kontroll mot tilgjengelige registre, og slike krav skal tas ut av det ordinære bidragsregnskapet.

Bidragskrav som har vært ansett som uerholdelige i minst åtte år, skal ikke lenger innkreves etter loven her. Offentlige bidragskrav skal da slettes. Den delen av kravet som tilfaller en privat part skal overføres vedkommende for privat innkreving. Bestemmelsene i leddet her gjelder ikke dersom det fortsatt er løpende bidrag i saken.

§ 31 Innkrevingsssentralens partsstilling

Innkrevingsssentralen utøver statens partsstilling ved tvangsføretning for namsmannen og annen rettslig behandling i forbindelse med innkreving og sikring av krav som inndrives etter loven her.

Innkrevingsentralen kan herunder begjære konkurs og generelt opptre som fordringshaver i saker om gjeldsforhandling, gjeldsordning, behandling av dødsbo, tvangsakkord og konkurs for å ivareta folketrygdens krav på refusjon i bidrag for dekning av utlagt bidragsforskott. I den utstrekning det er private krav i slike saker, opptre Innkrevingsentralen også på vegne av bidragsmottaker.

Rikstrygdeverket kan overta utøvelsen av partstillingen i enkeltsaker eller i grupper av saker.

§ 32 Ettersøking

Når bidragspliktiges oppholdssted ikke er kjent, kan Innkrevingsentralen kreve vedkommende ettersøkt gjennom politiet.

§ 33 Straffebestemmelser

Den som forsettlig eller uaktsomt unnlater å betale løpende bidrag eller bidragsgjeld som innkreves etter denne lov, selv om vedkommende har eller har hatt midler til å betale eller evne til å skaffe seg midler, straffes med bøter eller med fengsel inntil seks måneder. Dette gjelder likevel ikke tilfeller der farskapet er omtvistet og bidrag innkreves før det foreligger rettskraftig dom i farskapssak.

Trekkpliktig som forsettlig eller uaktsomt unnlater å foreta trekk eller betale videre trukne beløp, jf. tvangsfyllbyrdsloven § 7–22, straffes med bøter.

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer opplysningsplikten etter § 10, § 12 første ledd eller §§ 19 til 21 ved å unnlate å gi opplysninger eller gi uriktige opplysninger, straffes med bøter eller med fengsel inntil tre måneder.

Overtredelser som nevnt i første til tredje ledd regnes som forseelser.

Foreldelsesfristen for adgangen til å reise straffesak etter loven her er fem år.

§ 34 Utbetalingsmåten

Utbetalinger som foretas av Innkrevingsentralen skjer ved overføring til en bankkonto her i landet dersom mottakeren har eller oppretter en slik konto. Innkrevingsentralen kan kreve opplysninger om mottakerens kontonummer fra annet offentlig organ.

Dersom mottakeren ikke har bankkonto her i landet, velges utbetalingsmåten under hensyn til mottakerens ønske. Ved utbetaling til utlandet må mottakeren dekke merkostnadene i forhold til overføring til en bankkonto i Norge. Merkostnadene avregnes i utbetalingene.

§ 35 Revisjon mv.

Reglene om revisjon i folketrygdloven § 20–8 og reglene om plikt til å holde folketrygdens midler skilt fra øvrige midler mv. etter folketrygdloven § 23–11 første og andre ledd gjelder tilsvarende.

§ 36 Forskrifter

Departementet gir forskrifter om gjennomføringen av bestemmelsene i loven her, herunder om

- a) innkreving og regnskapsmessig behandling av uerholdelige bidragskrav mv. etter § 30, herunder regler om når et krav skal anses uerholdelig og om opphør av innkreving og sletting av krav,
- b) rekkefølgen mellom offentlige krav og bidragsberettigedes krav ved fordelingen av innkrevd underholdsbidrag,
- c) renter eller gebyr ved forsinket innbetaling av bidrag,
- d) ileggelse av gebyr i forbindelse med innbetaling og utbetaling av underholdsbidrag, som i tilfelle blir å innkreve av Innkrevingsentralen sammen med bidraget eller ved avregning i utbetalinger av bidrag,
- e) gjennomføringen av bestemmelsene i § 34 om utbetalingsmåten for bidrag mv. Det kan herunder bestemmes at visse saker eller typer av saker skal unntas fra paragrafen,
- f) hvordan trekkpliktige skal innbetale trukne beløp til Innkrevingsentralen og om trekkpliktiges myndighet til å råde over trukne beløp.

§ 37 Ikraftsettings- og overgangsbestemmelser

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Fra samme tid oppheves lov 9. desember 1955 nr. 5 om innkreving av underholdsbidrag mv. (bidragsinnkrevingsloven).

Loven får virkning også for saker der innkreving er igangsatt eller begjært igangsatt før lovens ikraftsetting, likevel slik at straffebestemmelsene i § 33 bare gjelder for overtredelser som finner sted etter lovens ikraftsetting.

Forskrift om avgjørelsesmyndighet mv. for Statens innkrevingsentral i saker om innkreving av underholdsbidrag, fastsatt av Sosialdepartementet 18. juni 1993 med hjemmel i bidragsinnkrevingsloven § 1 tredje ledd og § 16 første ledd og barneloven § 10 siste ledd, skal fortsatt gjelde.

§ 38 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant skal § 5–13 andre ledd lyde:

(2) Regelen i første ledd gjelder ikke namsutlegg for krav på skatt og offentlig avgift. *Det samme gjelder namsutlegg for underholdsbidrag etter bidragsinnkrevingsloven § 13.*

2. I lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre skal § 78 lyde:

§ 78 Gjennomføring av avgjerder om tilskot og gebyr. Tvangsgrunnlag.

Fostringstilskot krevjast inn av Innkrevjingssentralen for fostringstilskot etter reglane i bidragsinnkrevjingslova.

Avgjerd i tilskotssak er tvangsgrunnlag for utlegg. Avgjerda har rettsverknader og kan fullførast før ho er endeleg, om ikkje anna er fastsett. Oppfylingsfristen er tre dagar, om ikkje annan frist er fastsett.

Ei skriftleg avtale om tilskot er tvangsgrunnlag for utlegg når tilskot etter avtala vert kravd inn etter reglane i bidragsinnkrevjingslova. Det same gjeld ei avgjerd om gebyr som nemnd i § 70 andre stykket.

Vert tilskot som er gjort opp, sett ned etter § 74 andre ledd eller § 76, kan den tilskotspliktige krevje at Innkrevjingssentralen for fostringstilskot gjer frådrag i pålagt lønnstrekk m.m. på den måten og for dei terminane som sentralen finn rimeleg.

3. I lov 17. februar 1989 nr. 2 om bidragsforskott skal § 8 lyde:

§ 8 Tilbakekreving m.v.

For meget utbetalt forskott tilbakekreves etter bestemmelsene i bidragsinnkrevingsloven §§ 25 til 29.

4. I lov 4. juli 1991 nr. 47 om ekteskap skal § 85 nytt tredje ledd lyde:

Bidraget skal betales på forskudd for hver måned, fra og med den måned kravet oppstår og ut den kalendermåned retten til bidraget faller bort, dersom ikke annet er avtalt eller fastsatt.

5. I lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester gjøres følgende endringer:

I § 9–2 første og andre ledd erstattes ordet «oppfostringsbidrag» med ordet «underholdsbidrag».

§ 9–2 femte ledd skal lyde:

Underholdsbidrag innkreves av Trygdeetatens innkrevingsentral etter bidragsinnkrevingsloven.